

نشریه علمی

«پژوهش‌های راهبردی بودجه و مالی»

(سال دوم، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۰: ۴۹-۱۱)

شاپا چاپی: ۱۸۰۹-۲۷۱۷
شاپا الکترونیکی: ۱۹۹۸-۲۷۱۷

اثر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری شرکت‌های همتا بر پاداش هیأت‌مدیره

یاسین فتاحی*، غلامرضا کردستانی*، عباسعلی دریائی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۲۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۷/۲۸

چکیده

شرکت‌ها در ارزیابی عملکرد مدیران برای پرداخت پاداش، از قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری بین شرکت‌های همتا استفاده می‌کنند. بنابراین، هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری در تعیین پاداش هیأت‌مدیره است. برای نیل به هدف پژوهش، داده‌های ۱۱۷ شرکت در بازه زمانی ۱۳۸۷-۱۳۹۶ با استفاده از الگوی رگرسیون کسری و داده‌های ترکیبی، آزمون شد. یافته‌ها نشان می‌دهد که رابطه مثبت و معناداری بین قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری (با معیار بازده سالانه سهام و جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی) و پاداش هیأت‌مدیره وجود دارد. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت شرکت‌ها در تنظیم قرارداد پاداش مدیران، عملکرد آن‌ها را از طریق این دو معیار با شرکت‌های همتا، مقایسه می‌کنند و شرکت‌های دارای قابلیت مقایسه بالاتر با همتایان خود، پاداش بیشتری به هیأت‌مدیره پرداخت می‌کنند. پژوهش حاضر، با به کارگیری سه معیار برای محاسبه قابلیت مقایسه و الگوی فرکشنال، سعی در توسعه ادبیات مربوط به عوامل مؤثر بر پاداش مدیران داشته است.

. **کلیدواژه‌ها:** پاداش هیأت‌مدیره؛ تئوری نمایندگی؛ قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری و شرکت‌های همتا.

طبقه‌بندی JEL: M52, M41

نویسنده مسئول: دانشجوی دکتری حسابداری، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران

Y.fattahi73@gmail.com
Kordestani@soc.ikiu.ac.ir
A.a.daryaei@soc.ikiu.ac.ir

استاد حسابداری، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران

* استادیار حسابداری، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران

مقدمه

یکی از مشکلات مهم رابطه نمایندگی، عدم همسویی منافع بین نماینده و مالک و افزایش مطلوبیت هر یک از دو طرف است. تلاش برای کاهش و رفع این مشکل، مستلزم تسهیم منافع و ریسک بین طرفین این رابطه است. بدین منظور، مالکان باید نمایندگان خود را از طریق به کارگیری مهارت‌ها و توانایی آن‌ها در راستای منافع خود، ترغیب و در آن‌ها انگیزه ایجاد کنند (نمازی و مرادی، ۱۳۸۴). یکی از راهکارهای مهم برای کاهش این مشکل، سهم کردن نمایندگان در منافع به دست آمده از طریق ارزیابی مبتنی بر عملکرد آن‌ها می‌باشد (نام^۱، ۲۰۱۶ و نام، ۲۰۲۱). از طرفی، با توجه به محیط رقابتی کسب و کار احتمال الگوبرداری شرکت‌های همتا در فعالیت‌ها و رقابت اقتصادی برای تمام شرکت‌ها حائز اهمیت است (نام، ۲۰۱۶). بنابراین، احتمال الگوبرداری از سیستم ارزیابی عملکرد شرکت‌های همتا (رقبا در صنعت) برای ارزیابی عملکرد مبتنی بر اطلاعات حسابداری برای پرداخت پاداش به نمایندگان از جانب مالکان وجود دارد. به عبارتی، شرکت‌ها برای پرداخت پاداش به مدیران از طریق ارزیابی عملکرد آن‌ها، عملکرد مدیران را که مبتنی بر خروجی‌های سیستم حسابداری است، با عملکرد مدیران در شرکت‌های همتا مقایسه می‌کنند. از این رو، بررسی تأثیر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری بر تعیین پاداش مدیران مهم است. انتظار می‌رود که شرکت‌ها هنگام تعیین پاداش مدیران، عملکرد آن‌ها را با عملکرد همتایان خود در صنعت، مقایسه کنند. به عبارت دیگر، شرکت‌ها پاداش مدیران خود را از طریق مقایسه عملکرد با شرکت‌های همتا تعیین می‌کنند (لوبو^۲ و همکاران، ۲۰۱۸).

سؤال اصلی پژوهش حاضر، این است که آیا شرکت‌ها در تعیین پاداش مدیران خود به ارزیابی عملکرد مدیران شرکت‌های همتا توجه می‌کنند یا خیر؟ از آنجایی که شرکت‌ها بر اساس عملکرد مالی (مانند سود و جریان‌های نقدی) و یا عملکرد بازار شرکت (بازده سهام) به ارزیابی

1. Nam
2. Lobo

عملکرد و تعیین پاداش مدیران می‌پردازند، منطقی به نظر می‌رسد از قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری شرکت‌های همتا استفاده کنند. در پژوهش حاضر، برای رسیدن به پاسخ این سؤال، اولاً قابلیت مقایسه حسابداری از طریق سه معیار جریان‌های نقدی، بازده سهام و قیمت هر سهم که بارث^۱ و همکاران (۲۰۱۳) و لویو و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهش خود از آن استفاده کرده‌اند، محاسبه می‌شود؛ سپس رابطه بین این معیارها و پاداش پرداختی به هیأت‌مدیره مورد آزمون قرار می‌گیرد.

پژوهش‌های متعددی (مانند تای و پارکر^۲، ۱۹۹۰؛ بکر و باربو^۳، ۲۰۰۷ و دی‌فوند^۴، ۲۰۰۹) درباره قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری مبتنی بر مقایسه ورودی گزارش‌های مالی (رویکرد مبتنی بر ورودی) یعنی استانداردهای حسابداری و انتخاب روش‌های گزارشگری مالی انجام گرفته است. با این حال، پژوهش‌های اخیر بیشتر بر قابلیت مقایسه خروجی‌های فرایند گزارشگری مالی (رویکرد مبتنی بر خروجی) متمرکز بوده‌اند (کاسیکانو و گاسن^۵، ۲۰۱۰؛ دی‌فرانکو^۶ و همکاران، ۲۰۱۱؛ ایپ و یانگ^۷، ۲۰۱۲؛ بارث و همکاران، ۲۰۱۲؛ کیم^۸ و همکاران، ۲۰۱۵؛ نام، ۲۰۱۶ و لویو و همکاران، ۲۰۱۸). در پژوهش حاضر با پیروی از پژوهش‌های مبتنی بر خروجی‌های فرایند گزارشگری مالی، قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری اندازه‌گیری، و رابطه آن با پاداش هیأت‌مدیره بررسی شده است.

دانش‌افزایی این پژوهش را می‌توان از سه جنبه مورد توجه قرارداد؛ اول، ادبیات مرتبط با قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری بر مبنای معیارهای متعدد توسعه یافته است؛ دوم، نقش اطلاعات شرکت‌های همتا در تعیین پاداش مدیران مورد توجه قرار گرفته است؛ و سوم، با توجه به اینکه متغیر وابسته محدود در مدل قرار گرفته است رگرسیون فرکشنال تبیین و به کار گرفته

1. Barth
2. Tay and Parker
3. Baker and Barbu
4. DeFond
5. Cascino and Gassen
6. De Franco
7. Yip and Young
8. Kim

شده است. این موضوع در اکثر پژوهش‌ها مورد غفلت واقع شده است. در بخش‌های بعدی، ادبیات پژوهش مرور می‌شود. سپس بر مبنای تحلیل ادبیات فرضیه‌ها ارائه و در ادامه روش‌شناسی و یافته‌ها ارائه شده و در پایان از یافته‌ها نتیجه‌گیری و محدودیت‌ها و پیشنهادها تشریح شده است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

تئوری نمایندگی و گزارشگری مالی

تئوری نمایندگی، حالتی را تبیین و پیش‌بینی می‌کند که یک نفر مسئولیت تصمیم‌گیری درباره توزیع منابع و انجام خدمتی را طی قرارداد مشخصی به شخص دیگری واگذار می‌کند. در این رابطه، شخص اول را صاحبکار (مالک) و شخص دوم را نماینده (کارگزار) می‌نامند. رابطه بین سهامدار و مدیر، مدیرعامل و مدیران بخش‌های مختلف سازمان، شخص حقیقی یا حقوقی با وکیل قانونی و بیمه‌گر و بیمه‌گذار، نمونه‌هایی از تئوری نمایندگی هستند (نمازی، ۱۳۸۴). تئوری نمایندگی ادعا می‌کند که جدایی مالکیت از مدیریت، ممکن است باعث بروز تضاد منافع بین مدیران و سهامداران شود.

اطلاعات با کیفیت، نقش مؤثری در اداره و افزایش بهره‌وری بازار سرمایه ایفا می‌کند و ارتقاء کیفیت گزارشگری مالی در کارکرد بهینه بازار، نقش بسزایی دارد. فرض اصلی تئوری نمایندگی، این است که مدیران به‌عنوان نمایندگان سهامداران (مالکان) ممکن است تصمیم‌هایی اتخاذ کنند، که در راستای منافع سهامداران نباشد. بنابراین، باید برای محافظت از حقوق سهامداران در تضاد منافع بین مدیران و سهامداران، سازوکارهای کنترلی و نظارتی ایجاد شود (بندیکسون^۱ و همکاران، ۲۰۱۶). برای رفع این نقیصه، موضوع شفافیت گزارشگری مالی و کیفیت افشاء اطلاعات گزارش شده در آن، به‌عنوان یک راهکار عملی مورد تأکید قرار گرفته است (کردستانی و حسینی، ۱۳۹۲). کیفیت بالای اطلاعات گزارش‌های مالی، منجر به کاهش عدم

1. Bendickson

تقارن اطلاعاتی می‌شود و می‌توان آن را به‌عنوان یک راهکار کنترلی مناسب برای نظارت بر کار مدیران (نمایندگان) به کار گرفت (باشمن و اسمیت^۱، ۲۰۰۱).

ارائه اطلاعات حسابداری با کیفیت به ذی‌نفعان به‌عنوان هسته اصلی سازوکارهای کنترلی و نظارتی به ذی‌نفعان شرکت، انضباط کاری مدیران را بیشتر می‌کند و از این طریق می‌توان مدیران را ترغیب کرد تا در راستای منافع ذی‌نفعان شرکت فعالیت کنند. این اطلاعات، محصول سیستم حسابداری و گزارشگری مالی بوده و اطلاعات کمی و کیفی بااهمیتی درباره وضعیت مالی و عملکرد شرکت‌ها در اختیار ذی‌نفعان قرار می‌دهد. بر اساس نظر کوهن^۲ (۲۰۰۳) که استدلال می‌کند «تهیه و ارائه اطلاعات مالی با کیفیت، به احتمال زیاد باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین شرکت‌ها می‌شود.» می‌توان گفت که شرکت‌ها اطلاعات حاصل از سیستم حسابداری (محصول سیستم حسابداری) خود که علامت عملکرد سالانه مدیر نیز است، با اطلاعات ارائه شده از جانب همتایان خود مقایسه می‌کنند (نام، ۲۰۱۶ و ۲۰۲۱). این امر، اهمیت ویژگی قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری در گزارشگری مالی را نشان می‌دهد. بنابراین، این احتمال وجود دارد که شرکت‌ها برای ارائه گزارش‌های مالی با کیفیت از قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری استفاده کنند.

قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری

بر اساس چارچوب مفهومی مشترک هیئت استانداردهای حسابداری مالی و هیئت استانداردهای حسابداری بین‌المللی (۲۰۱۰) قابلیت مقایسه این‌گونه تعریف می‌شود: «یکی از ویژگی‌های کیفی اطلاعات است که استفاده‌کنندگان را قادر به شناسایی شباهت‌ها و تفاوت‌های بین دو مجموعه از پدیده‌های اقتصادی می‌کند.» (کیا و صفری گرایلی، ۱۳۹۶). در بیانیه مفهومی شماره ۸ هیئت استانداردهای حسابداری مالی، یکی از مهم‌ترین دلایل نیاز به استانداردهای گزارشگری مالی، افزایش قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری گزارش شده است و در مفاهیم

1. Bushman and Smith
2. Cohen

نظری گزارشگری مالی ایران (۱۳۹۲) نیز بیان شده است که اگر اطلاعات مربوط و قابل اتکا باشد، مفید بودن آن در صورت قابل مقایسه نبودن و قابل فهم نبودن دچار محدودیت خواهد بود (مهرورز و مرفوع، ۱۳۹۵). قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، به ویژگی اطلاق می‌شود که به استفاده کنندگان در شناسایی و درک شباهت‌ها و تفاوت‌ها کمک می‌کند؛ هزینه کسب و پردازش اطلاعات را کاهش و کمیت و کیفیت کلی اطلاعات موجود درباره شرکت‌ها را افزایش می‌دهد (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱). همچنین، قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، موجب تخصیص بهینه سرمایه می‌شود (چن و همکاران، ۲۰۱۶). از دیگر مزایای قابلیت مقایسه، می‌توان افزایش کیفیت اطلاعات در دسترس و در نتیجه آن افزایش پوشش تحلیلگران و دقت پیش‌بینی آنان نام برد (هورتن^۱ و همکاران، ۲۰۱۳). علاوه بر این، قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، به عنوان یک ابزار نظارتی برای کنترل و محدود ساختن دستکاری سود توسط مدیریت محسوب می‌شود (یو^۲، ۲۰۰۸).

مفهوم و استفاده از کلمه قابلیت مقایسه اطلاعات، در ادبیات حسابداری متفاوت است. در پژوهش حاضر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری به مفهوم نزدیکی قیمت سهام، بازده سهام و جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی گزارش شده به علت همسانی استفاده از قواعد و مقررات در شرکت‌های همتا تعریف می‌شود (بارث و همکاران، ۲۰۱۲ و لوبو و همکاران، ۲۰۱۸). قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، برای شرکت‌هایی که همتا محسوب می‌شوند (در یک صنعت مشترک فعالیت می‌کنند) و ساختار سرمایه آن‌ها شباهت بیشتری دارند، بیشتر از شرکت‌هایی است که در صنایع مختلف فعالیت می‌کنند. همچنین، قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری شرکت‌هایی که ساختار سود مشابهی دارند، بیشتر از سایر شرکت‌ها است. برای مثال، کیفیت اقلام تعهدی، قابلیت پیش‌بینی سود، هموارسازی سود و حتی گزارش زیان، می‌تواند عوامل مؤثری بر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری شرکت‌های همتا باشند (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱). در این رابطه، کیم و همکاران (۲۰۱۵) یافتند که قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، امکان ارزیابی عملکرد

1. Horton
2. Yu

شرکت‌ها را برای ذی‌نفعان و به‌ویژه سهامداران (مالکان) تسهیل می‌کند. زیرا، هنگام تطبیق و مقایسه عملکرد یک شرکت با عملکرد سایر شرکت‌های همتا، به میزان کارایی دارایی‌های خود پی‌می‌برند. علاوه‌براین، دی‌فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) نیز بیان می‌کنند که قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری به دادوستد اطلاعات بین شرکت‌های همتا کمک می‌کند؛ به‌طوری‌که سهامداران واقعیت‌های بیشتر و شفاف‌تر و در نتیجه شباهت‌ها و تفاوت‌های بین شرکت‌های تجاری همتا و حتی صنایع مختلف درک می‌کنند. همچنین، از میزان بازده سرمایه‌گذاری خود در شرکت نیز مطلع می‌شوند.

این اعتقاد وجود دارد که قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری به‌عنوان یکی از ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی، منجر به جلوگیری از توانایی مدیران برای مخفی کردن اخبار منفی شرکت می‌شود؛ زیرا، سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان با دسترسی به اطلاعات و صورت‌های مالی شرکت‌های همتا و امکان شناخت اطلاعات، می‌توانند درک بهتری از عملکرد شرکت داشته و بخشی از اخبار منفی افشا نشده توسط مدیریت را از طریق استنتاج براساس عملکرد و یا افشاء همتایان آن‌ها به‌دست آورند (حاجیها و چناری بوکت، ۱۳۹۷). از آنجایی که سهامداران ممکن است با تجزیه و تحلیل اطلاعات حسابداری شرکت‌های همتا، بخشی از اخبار منفی افشا نشده درباره شرکت به‌دست آورده باشند، مخفی کردن اخبار منفی برای مدیران احتمالاً دارای هزینه خواهد بود و ممکن است بر روی پاداش پرداختی به آن‌ها تأثیر بسزایی داشته باشد.

مفهوم قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری برای اولین بار توسط وان‌درتاس^۱ (۱۹۸۸ و ۱۹۹۲) و بعد از آن تای و پارکر (۱۹۹۰) و علی (۲۰۰۵) وارد حوزه پژوهش‌های تجربی حسابداری شده است. این مطالعات عمدتاً بر اساس معیارهای مبتنی بر ورودی‌های سیستم حسابداری (استاندارها و رویه‌های حسابداری) انجام گرفته‌اند. کاسیکانو و گاسن (۲۰۱۰) و دی‌فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری را براساس معیارهای مبتنی بر خروجی سیستم حسابداری مورد بررسی قرار دادند. به دنبال دی‌فرانکو و همکاران (۲۰۱۱)، پژوهش‌های متعددی بر اساس

1. Van der TAS

معیارهای مبتنی بر خروجی سیستم حسابداری انجام شده است (ایپ و یانگ، ۲۰۱۲؛ بارث و همکاران، ۲۰۱۳؛ چن^۱ و همکاران، ۲۰۱۶؛ ساهن^۲، ۲۰۱۶؛ لوبو و همکاران، ۲۰۱۸ و چوی^۳ و همکاران، ۲۰۱۹). بسیاری از این پژوهش‌ها، قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری را براساس یک معیار محاسبه کرده‌اند. بارث و همکاران (۲۰۱۳) قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی، بازده و قیمت سهام محاسبه کرده‌اند. لوبو و همکاران (۲۰۱۸) با پیروی از بارث و همکاران (۲۰۱۳) قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری محاسبه و رابطه این معیارها را با پاداش مبتنی بر ارزیابی عملکرد بررسی کردند. در این پژوهش، با پیروی از بارث و همکاران (۲۰۱۳) و لوبو و همکاران (۲۰۱۸) به بررسی اثر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری (از طریق سه معیار) بر پاداش هیأت‌مدیره می‌پردازد.

پژوهش‌های داخلی زیادی کاربردهای قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری مورد بررسی قرار داده‌اند؛ از جمله این پژوهش‌ها می‌توان به رابطه قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری با کیفیت حسابرسی و مدیریت سود (مانند رهنمای رودپشتی و همکاران، ۱۳۹۴؛ کیا و صفری‌گراییلی، ۱۳۹۶ و رحمانی و قشقایی، ۱۳۹۶) آگاهی بخشی قیمت سهام و همزمانی قیمت سهام (مانند فروغی و قاسم‌زاد، ۱۳۹۵ و مهرورز و مرفوع، ۱۳۹۵ و حاجیها و چناری بوکت، ۱۳۹۷) اشاره کرد.

پاداش هیأت‌مدیره

امروزه در شرکت‌های بزرگ، تعداد مالکان و سایر ذی‌نفعان شرکت، در حال گسترش هستند. و به تبع آن، توانایی آن‌ها برای نظارت مستقیم بر عملکرد نمایندگان خود در شرکت میسر نخواهد بود. بنابراین، فقط می‌توانند از منافع حاصل از کار نمایندگان خود در شرکت‌ها منتفع شوند. از این‌رو، منطقی به نظر می‌رسد که از طریق ایجاد سازوکارهای کنترلی و نظارتی مناسب، اقدام به حفظ منافع خود و کنترل بهینه رفتار نمایندگان کنند. یکی از سازوکارهای رایج در این زمینه، پرداخت پاداش به نمایندگان (مدیران) بر اساس ارزیابی عملکرد آنان است. براساس تئوری

1. Chen
2. Sohn
3. Choi

نمایندگی، سازوکار پرداخت پاداش، موجب ایجاد انگیزه در مدیران شده و باعث همسو شدن اهداف ذی‌نفعان شرکت و نمایندگان آن‌ها در شرکت می‌شود. کاتو^۱ و همکاران (۲۰۰۴) نشان دادند در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، پرداخت پاداش بر اساس ارزیابی عملکرد مدیران، برای آن‌ها انگیزه ایجاد می‌کند. به عبارت دیگر، پاداش پرداختی به مدیران، باعث کاهش تضاد منافع بین مدیران و ذی‌نفعان می‌شود. همسویی منافع مدیران با سهامداران، یک سازوکار نظارتی و کنترلی اثرگذار محسوب می‌شود (جنسن و مورفی^۲، ۱۹۹۰). بنابراین، پژوهش‌های صورت گرفته در حوزه نمایندگی، بر ایجاد سازوکارهای نظارتی، به‌ویژه پرداخت پاداش به مدیران بر اساس ارزیابی عملکرد آن‌ها تمرکز دارند. پژوهش حاضر نیز، مبتنی بر سازوکار پرداخت پاداش به مدیران است.

تئوری نمایندگی، اهمیت زیادی برای ایجاد سازوکارهای نظارتی قائل است (ملکیان و همکاران، ۱۳۹۳). بر این اساس، شناسایی معیارهایی برای ارزیابی عملکرد مدیران و به تبع آن پرداخت پاداش به آن‌ها ضروری به نظر می‌رسد. افزایش سطح انگیزش برای بهبود عملکرد شرکت و افزایش ثروت برای تمام سهامداران و سرمایه‌گذاران یک شرکت، شرط مهم و اساسی محسوب می‌شود. علاوه بر این، سهامداران برای تصمیم‌گیری مفید، به مناسب‌ترین معیارهای ارزیابی عملکرد برای همسو کردن منافع مدیران و مالکان از جمله پرداخت پاداش و سهم کردن مدیران در ثروت نیاز دارند (مرادی، ۱۳۸۴). برای انجام ارزیابی عملکرد و پرداخت پاداش، معیارهای متفاوتی وجود دارد؛ ۱) شاخص‌های مبتنی بر اقلام حسابداری (خروجی‌های سیستم حسابداری)؛ ۲) شاخص‌های اقتصادی (دریائی و همکاران، ۱۳۹۰).

در پژوهش حاضر از معیار ارزیابی عملکرد مبتنی بر اقلام حسابداری برای پرداخت پاداش به مدیران استفاده می‌شود. شاخص‌های اقتصادی ارزیابی عملکرد، عملکرد شرکت را بر اساس به‌کارگیری دارایی‌های شرکت، قدرت کسب سود این دارایی‌ها و سرمایه‌گذاری‌های احتمالی در آینده، با استفاده از نرخ بازده و هزینه سرمایه، ارزیابی می‌کنند. در حالی که، شاخص‌های ارزیابی

1. Kato
2. Jensen and Murphy

عملکرد مبتنی بر ارقام حسابداری، عملکرد شرکت را با توجه به اطلاعات حسابداری ارزیابی می‌کنند. این ارقام شامل سود حسابداری، رشد سود، میزان سود تقسیم شده، جریان‌های نقدی، سود هر سهم و نسبت‌های مالی می‌شود (ملکیان و همکاران، ۱۳۹۳).

پژوهش‌های متعددی در رابطه با معیارهای اقتصادی ارزیابی عملکرد برای پرداخت پاداش انجام شده است (والاس^۱، ۱۹۹۷؛ دورو^۲، ۱۹۹۸؛ کرولیک^۳، ۲۰۰۵ و سجادی و زارع‌زاده ۱۳۹۰). برخلاف معیارهای اقتصادی، پژوهش‌های کمتری پرداخت پاداش مبتنی بر معیارهای حسابداری را مورد بررسی قرار داده‌اند. لمبرت^۴ (۱۹۸۲) نشان داد که استفاده از معیارهای ارزیابی عملکرد مبتنی بر ارقام حسابداری در قراردادهای پاداش مدیران، با عدم دقت این معیارها و حساسیت آن‌ها نسبت به اقدامات مدیریت، رابطه مستقیمی دارد. علاوه بر این، یافته‌ها وی نشان داد که پرداخت پاداش نقدی به مدیران، رابطه مثبت و معناداری با بازده حقوق صاحبان سهام دارد. همچنین کاتو و کوبو^۵ (۲۰۰۴) با بررسی معیارهای مبتنی بر اطلاعات حسابداری ارزیابی عملکرد، دریافتند که پاداش نقدی مدیران، نسبت به عملکرد شرکت حساس است. آن‌ها استدلال کردند روند عملکرد بازار سهام نقش کمتری در پاداش پرداختی به مدیران دارد. نتایج پژوهش‌های مزبور، رابطه مثبت ارزیابی عملکرد و پرداخت پاداش را نشان دادند. در طرف مقابل، جنسن و مورفی (۱۹۹۰) با بررسی رابطه بین پرداخت پاداش به مدیران و عملکرد آن‌ها، یافتند که پرداخت پاداش به مدیران، محرکی برای بهبود عملکرد آن‌ها نیست؛ زیرا، آن‌ها در مقابل ایجاد ارزش ۱۰۰۰ دلاری برای سهامداران، تنها ۳/۲۵ دلار دریافت می‌کنند.

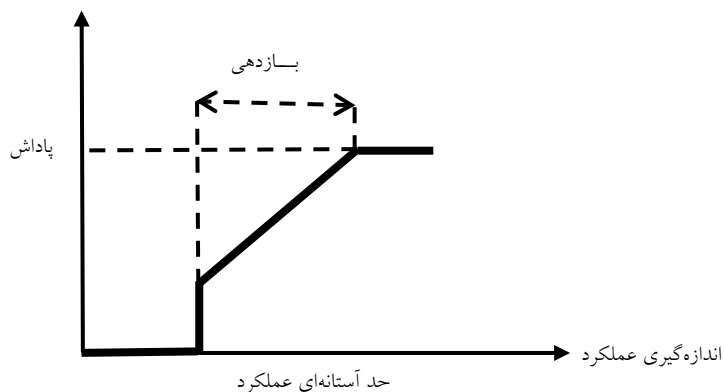
اسمیت و همکاران (۱۹۸۵) نشان دادند مادامی که پاداش به صورت خطی با عملکرد شرکت افزایش یابد، پرداخت‌های مربوط به پاداش، آهنگ افزایشی نخواهد داشت. بنابراین، ذاتاً دارای ریسک نیست (آهنگ رشد پاداش، برابر صفر است). با این حال، زمانی که عملکرد زیر حد

1. Wallace
2. Duru
3. Krolick
4. Lambert
5. Kato and Kubo

آستانه‌ای قرار دارد و در آن دامنه، پاداش پرداخت می‌شود، طرح‌های پاداش می‌تواند معیاری فراساختار برای سنجش عملکرد باشد. در این حالت، نتایج طرح پاداش رو به بالا خواهد بود و فرورفتگی تابع مطلوبیت ریسک‌گریزی مدیر را جبران می‌کند. در مقابل، زمانی که عملکرد بالاتر از حد آستانه‌ای قرار دارد و پاداش پرداخت می‌شود، شیب طرح پاداش با توجه به عملکرد، خطی است (والاسکاس و هاگندورف^۱، ۲۰۱۳). استدلال آنان این بود که پاداش نقدی پس از رسیدن به هدف موردنظر، طی یک دوره یک ساله به دست می‌آید. پس از این حد آستانه، پاداش پرداختی به هیأت‌مدیره افزایش می‌یابد تا زمانی که حداکثر مبلغ برآورده شود. و بعد از نقطه حداکثر پاداش پرداختی ثابت خواهد شد (به نمودار ۱ مراجعه شود).

هیلی^۲ (۱۹۸۵) اثر طرح‌های پاداش بر تصمیمات حسابداری را مورد بررسی قرار داد. پژوهش هیلی (۱۹۸۵) یک پژوهش مبنایی درباره انگیزه‌های ناشی از قراردادهای پاداش محسوب می‌شود. او استدلال می‌کند که وجود برنامه‌های کوتاه‌مدت پاداش، باعث می‌شود که مدیران سود سال جاری را به حداکثر برسانند. اگر سود خالص سال جاری (به‌عنوان یک خروجی حسابداری، مبنایی برای ارزیابی عملکرد است) کم باشد (یعنی به زیر کف برسد)، مدیر انگیزه دارد که آن را بیشتر کاهش دهد و این پدیده را «آب که از سر گذشت» می‌نامند. به عبارت دیگر، اگر قرار باشد مدیر پاداش دریافت نکند، با احتمال زیاد رویه‌ای را در پیش می‌گیرد که با استفاده از آن، سود خالص گزارش شده در صورت‌های مالی سال جاری را بیشتر کاهش دهد. این کار باعث می‌شود که هزینه‌های آینده کاهش یابند و سود سال بعد افزایش یابد (به نمودار ۱ مراجعه شود). در طرف مقابل، اگر سود خالص سال جاری زیاد باشد (به بالای سقف برسد)، برای مدیر این انگیزه به وجود می‌آید که دوباره رویه‌هایی را به کار گیرند که سود خالص گزارش شده را کاهش دهد؛ زیرا، در مورد سود خالص گزارش شده (بیش از سقف) برای همیشه، پاداش از دست خواهد رفت.

1. Vallascas and Hagendorff
2. Healy

نمودار ۱. عملکرد و پاداش (والاسکاس و هاگندورف، ۲۰۱۳: ۴۹)

رابطه قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری و پاداش هیأت‌مدیره

رقابتی شدن اقتصاد جهانی شناسایی شرکت‌های هم‌تا و پیگیری فعالیت و رشد تجاری آن‌ها، شناسایی رویه‌های حسابداری و سیستم‌های نظارتی و کنترلی آن‌ها را برای هم‌پیشگان بیش از پیش با اهمیت کرده است. بنابراین، شرکت‌ها سعی می‌کنند که وضعیت و عملکرد خود را با وضعیت و عملکرد شرکت‌های رقیب (هم‌تا) در صنعت و یا حتی دیگر شرکت‌های فعال در سطح بازار مقایسه کنند. شرکت‌ها با این کار، سعی دارند در بستن قراردادها از شرکت‌های هم‌تا الگو بگیرند تا این که قابلیت مقایسه با آن‌ها داشته باشند. قرارداد پاداش مدیران در شرکت‌ها، براساس ارزیابی عملکرد مدیران بسته می‌شود. از طرفی، یکی از معیارهای ارزیابی عملکرد مدیران، معیارهای مالی حاصل از سیستم حسابداری است. از طرف دیگر، شرکت‌هایی که از لحاظ فعالیت هم‌تا محسوب می‌شوند، احتمالاً سیستم حسابداری مشابهی دارند (لویو و همکاران، ۲۰۱۸). آلبوکویرک^۱ (۲۰۰۹) نشان داد ارزیابی عملکرد شرکت بر اساس قیمت سهام، در مقایسه با شرکت‌های هم‌تا انجام می‌گیرد. در نتیجه شرکت‌ها برای ارزیابی عملکرد، خروجی سیستم حسابداری خود را با خروجی سیستم حسابداری شرکت‌های هم‌تا مقایسه می‌کنند. با توجه به

1. Albuquerque

این که قرارداد پرداخت پاداش به هیأت‌مدیره براساس ارزیابی عملکرد آن‌ها منعقد می‌گردد و از طرفی ارزیابی عملکرد هیأت‌مدیره بر اساس ارزیابی اطلاعات به‌دست آمده از سیستم حسابداری صورت می‌گیرد، می‌توان گفت شرکت‌ها هنگام انعقاد قرارداد پرداخت پاداش به مدیران، از قابلیت مقایسه اطلاعات سیستم حسابداری استفاده می‌کنند. قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، به‌عنوان یک ابزار نظارتی برای کنترل و محدود ساختن دستکاری سود توسط مدیریت محسوب می‌شود (یو، ۲۰۰۸). بررسی رابطه بین قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری شرکت‌ها و طراحی قرارداد پاداش مدیران اجرایی حداقل به سه دلیل مهم است:

(۱) ارزیابی عملکرد شرکت، یک عامل مهم و اساسی برای تعیین پاداش به مدیران به‌شمار می‌رود. با توجه به مطالب گفته‌شده درباره استفاده از قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری در ارزیابی عملکرد مدیران، می‌توان گفت قابلیت مقایسه بر میزان پاداش به مدیران تأثیرگذار است. (۲) تعیین پاداش مدیران بر مبنای معیارهای عملکرد مالی رایج است. دی‌آنجلیس و گرینستین^۱ (۲۰۱۵) نشان دادند ۹۸٪ از شرکت‌های ایالات متحده آمریکا، از معیارهای مبتنی بر اطلاعات حسابداری برای ارزیابی عملکرد و به تبع آن پرداخت پاداش به مدیران استفاده می‌کنند. (۳) تاکنون استفاده از معیارهای مبتنی بر حسابداری برای ارزیابی عملکرد، کمتر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته‌اند. درحالی‌که پژوهش‌های پیشین (دی‌فرانکو و همکاران، ۲۰۰۱؛ دی‌فوند و همکاران، ۲۰۱۱؛ یانگ و ژنگ^۲، ۲۰۱۵؛ نیل^۳، ۲۰۱۷، احمد^۴ و همکاران، ۲۰۱۷) مزایای قابل توجهی از قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری برای استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی را نشان می‌دهند.

ادبیات موجود نشان می‌دهد زمانی که شرکت، قرارداد تعیین پاداش را با مدیران منعقد می‌کند، این قرارداد نه تنها به عملکرد خود شرکت بستگی دارد، بلکه می‌تواند به ارزیابی عملکرد شرکت‌های همتا هم وابسته باشد. بنابراین، انتظار می‌رود شرکت‌هایی که قابلیت مقایسه بالایی با

1. De Angelis
2. Young and Zeng
3. Neel
4. Ahmed

شرکت‌های همتا دارند، بیشتر احتمال دارد که از ارزیابی عملکرد مبتنی بر اطلاعات حسابداری شرکت‌های همتا در پرداخت پاداش به هیأت‌مدیره استفاده کنند. شرکت‌هایی که برای ارزیابی عملکرد مدیران خود برای پرداخت پاداش به آن‌ها از قابلیت مقایسه استفاده می‌کنند، عملکرد شرکت‌های دارای قابلیت مقایسه بالا را انتخاب می‌کنند. به عبارت دیگر، هنگام پرداخت پاداش به مدیران، عملکرد ناشی از تلاش مدیران را با عملکرد شرکت‌های همتا مقایسه می‌کنند و طرح پرداخت پاداش شرکت‌های مشابه را انتخاب می‌کنند (لوبو و همکاران، ۲۰۱۸). این امر نشان می‌دهد شرکت‌هایی که دارای قابلیت مقایسه پایین‌تر هستند، از گروه شرکت‌های همتا حذف می‌شوند. اوزکان^۱ و همکاران (۲۰۱۲) دریافتند که پیاده‌سازی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (ورودی سیستم حسابداری) با ارزیابی عملکرد مبتنی بر حسابداری شرکت‌های همتا برای پرداخت پاداش نقدی، ارتباط دارد. یافته‌های آن‌ها نشان می‌دهد که پاداش پرداختی به هیأت‌مدیره، پس از اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به سود حسابداری کسب شده، یعنی همان معیار عملکرد، حساسیت بیشتری دارد. از طرف دیگر عملکرد شرکت با عملکرد شرکت‌های همتا مقایسه می‌شود. بنابراین، پاداش پرداختی به هیأت‌مدیره، به مقایسه عملکرد شرکت با شرکت‌های همتا بستگی دارد. پژوهش‌های اندکی در زمینه قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری و پاداش پرداختی به هیأت‌مدیره، مبتنی بر خروجی‌های حسابداری انجام شده است. نام (۲۰۱۶) اثر قابلیت مقایسه خروجی‌های حسابداری (با معیار سود حسابداری) بر انتخاب شرکت همتا و ارزیابی عملکرد مورد استفاده در پرداخت پاداش را مورد بررسی قرار داد. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که شرکت‌ها برای انتخاب همتا از قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری استفاده می‌کنند. همچنین، شرکت‌ها بعد از انتخاب همتا، از ارزیابی عملکرد مبتنی بر اطلاعات حسابداری شرکت‌های همتا برای پرداخت پاداش و حتی جوایز نقدی و غیرنقدی به مدیران خود، استفاده می‌کنند. نتایج پژوهش لوبو و همکاران (۲۰۱۸) نیز نقش قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری در ارزیابی عملکرد و پرداخت پاداش بر اساس ارزیابی و مقایسه عملکرد شرکت‌های همتا را تأیید

1. Ozkan

می‌کند.

باتوجه به ادبیات موجود ارائه شده فرضیه پژوهش به صورت زیر تدوین می‌شود:
فرضیه: بین قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری شرکت‌های همتا و نسبت پاداش به سود خالص، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر، باتوجه به نوع جمع‌آوری داده‌ها، آرشیوی است. زیرا برای آزمون فرضیه پژوهش، داده‌های مورد نیاز از منابع موجود، یعنی صورت‌های مالی شرکت‌ها، گزارش‌های بورس اوراق بهادار تهران (تصمیمات مجمع عادی و صورت‌های مالی حسابرسی و منتشر شده از طریق سازمان بورس) و نرم‌افزار ره‌آورد نوین گردآوری شده است. داده‌های پژوهش، از طریق تحلیل داده‌های ترکیبی و روش رگرسیون چندمتغیره کسری^۱، تجزیه و تحلیل می‌شود. در برخی از پژوهش‌های تجربی حسابداری که از رگرسیون چندمتغیره انجام می‌شود، متغیر وابسته رگرسیون، محدود شده است. یعنی از تقسیم دو مقدار به دست می‌آید که کسری از عدد یک است. به عنوان مثال، هرگاه میزان پاداش هیأت‌مدیره، با تقسیم بر سود خالص همگن شده و متغیر وابسته باشد، در این حالت مقدار به دست آمده، یک متغیر یا مقدار محدود شده نامیده می‌شود (پاپک و وودریچ^۲، ۱۹۹۶ و ۲۰۰۵). پاپک و وودریچ (۲۰۰۵) یک مدل اقتصادسنجی قوی و دقیق برای حل این مشکل به نام رگرسیون چندمتغیره فرکشنال معرفی کردند که به نتایج دقیق در این حوزه کمک می‌کند و با اجرای آن، نتایج قابل اتکاتری حاصل می‌شود. پژوهش حاضر، باتوجه به اینکه متغیر وابسته مدل (نسبت پاداش هیأت‌مدیره به سود خالص در سال جاری) از نوع متغیرهای وابسته محدود شده است، بنابراین، طبق روش پاپک و وودریچ (۱۹۹۶ و ۲۰۰۵) و گالانی^۳ و همکاران (۲۰۱۵) از الگوی رگرسیونی فرکشنال برای آزمون فرضیه استفاده شده است. در این مدل، برای

1. Fractional
2. Papke and Wooldridge
3. Gallani

تشخیص معناداری مدل در حالت کلی، از آماره والد (خی دو) و برای تشخیص جهت و تعیین معناداری متغیرهای توضیحی و نوع چگونگی تأثیرگذاری آن بر متغیر وابسته محدود شده (بین صفر تا ۰/۱۰)، از آماره z استفاده می‌شود.

جامعه آماری این پژوهش، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. نمونه پژوهش بر اساس شرایط پژوهش، شامل ۱۱۷ شرکت در دوره زمانی ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۶ می‌باشد. همچنین، برای محاسبه قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، از داده‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۶، برای محاسبه ۵ دوره (دوره t و t-4) استفاده شد. در نگاره ۱ نحوه اعمال محدودیت‌ها برای انتخاب نمونه پژوهش از میان شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، نشان داده شده است. با توجه به محدودیت‌های اعمال شده، تعداد ۱۱۷ شرکت به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب می‌شوند.

محدودیت انتخاب نمونه به شرح زیر می‌باشد:

۱. برای افزایش قابلیت مقایسه بین اطلاعات شرکت‌ها، شرکت‌هایی که سال مالی آن‌ها غیر از ۲۹ اسفند بود، از نمونه پژوهش حذف شدند.
۲. به دلیل متفاوت بودن ماهیت اقتصادی شرکت‌های واسطه‌گری مالی از جمله سرمایه‌گذاری‌ها، هلدینگ‌ها، لیزینگ‌ها، بیمه‌ها و بانک‌ها نباشند، زیرا افشاهای مالی و ساختارهای حاکمیت شرکتی در آن‌ها متفاوت از سایر شرکت‌ها است.
۳. به دلیل محاسبه قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری بین شرکت‌های همتا، صنایعی که کمتر از ۸ شرکت فعال داشتند، از نمونه پژوهش حذف شدند.
۴. شرکت‌هایی که بیش از ۳ ماه وقفه معاملاتی داشتند، حذف شدند.
۵. شرکت‌هایی که اطلاعات آن‌ها به طور کامل در دسترس نبود، حذف شدند.

مدل و متغیرها

در پژوهش حاضر، با پیروی از لوبو و همکاران (۲۰۱۸) از مدل ۱ برای آزمون فرضیه استفاده می‌شود.

$$\begin{aligned}
 COMPENSATE_{i,t} = & \beta_0 + \beta_1 COMP_{i,t-1} + \beta_2 CORR_ROA_{i,t-1} \\
 & + \beta_3 CORR_CF_{i,t-1} + \beta_4 CORR_RET_{i,t-1} \\
 & + \beta_5 INDHERF_{i,t-1} + \beta_6 SIZE_{i,t-1} + \beta_7 BM_{i,t-1} \\
 & + \beta_8 ROA_{i,t-1} + \beta_9 ADJROA_{i,t-1} + \beta_{10} RET_{i,t-1} \\
 & + \beta_{11} ADJRET_{i,t-1} + \beta_{12} GROWTH_{i,t-1} + \beta_{13} DIV_{i,t-1} \\
 & + \beta_{14} CFVOL_{i,t-1} + \beta_{15} EARNVOL_{i,t-1} + \beta_{16} RETVOL_{i,t-1} \\
 & + \beta_{17} QB_{i,t-1} + \beta_{18} BOARDIND_{i,t-1} + \varepsilon_{i,t}
 \end{aligned}
 \tag{۱} \text{ مدل}$$

در مدل ۱، متغیر وابسته، اصلی و متغیرهای کنترلی به ترتیب در بخش‌های جداگانه تشریح می‌شوند.

متغیر وابسته

اندازه‌گیری پاداش هیأت‌مدیره

Compensate_(i,t): نسبت پاداش مصوب به مدیران است که از به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{Compensation} = \frac{\text{پاداش مصوب}}{\text{سود خالص دوره جاری}}
 \tag{۱} \text{ رابطه}$$

متغیر مستقل

اندازه‌گیری قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری

COMP_(i,t): قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری بر مبنای معیارهای، COMPCFO، COMPPRC و COMPRET است (این پژوهش، صرفاً رابطه و شباهت عملکرد شرکتی که پاداش پرداخت می‌کند و همتایان آن در صنعت بررسی می‌شود). هرگاه دو شرکت مقادیر حسابداری مشابهی را گزارش کنند و تجربه اقتصادی مشابهی داشته باشند، دارای قابلیت مقایسه بیشتری هستند (بارث و همکاران، ۲۰۱۲). در پژوهش حاضر، به پیروی از استدلال بارث و همکاران (۲۰۱۲) و لوبو و همکاران (۲۰۱۸) از سه معیار مبتنی بر اطلاعات حسابداری و بازار (جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی، بازده سهام و قیمت سهام) استفاده می‌شود.

معیار اول: رابطه سود خالص سال جاری و جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی

سال بعد است که با استفاده از مدل ۲ محاسبه می‌شود.

$$Cfo_{i,t+1} = \beta_0 + \beta_1 NI_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad \text{مدل (۲)}$$

که در آن:

CFO (i,t): جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی، تقسیم بر مجموع دارایی‌های اول

دوره؛

NI (i,t): سود خالص پس از کسر مالیات در سال جاری، تقسیم بر مجموع دارایی‌های اول

دوره.

در گام اول، برای هر سال- شرکت با استفاده از مدل ۲ و داده‌های ۱۴ سال، ضرایب β_0 و β_1 محاسبه می‌شود. ضرایب برای هر شرکت در هر سال، نشان‌دهنده ویژگی سیستم حسابداری آن شرکت می‌باشد. در گام بعدی، ضرایب به‌دست آمده در رابطه (۲) قرار می‌گیرند و جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی مورد انتظار شرکت i برای همان سال برآورد می‌گردد. اگر فرض بر مشابه بودن سیستم حسابداری دو شرکت i و j باشد، باید در تخمین جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی مورد انتظار شرکت i با استفاده از ضرایب شرکت j نیز خروجی (عدد) مشابهی را نشان دهد (رابطه ۳).

رابطه (۲) پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی برای شرکت i بر اساس ضرایب شرکت i

$$E(Cfo)_{i,i,t+1} = \hat{\beta}_{0,i} + \hat{\beta}_{1,i} NI_{i,t}$$

رابطه (۳) پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی برای شرکت i بر اساس ضرایب شرکت j

$$E(Cfo)_{i,j,t+1} = \hat{\beta}_{0,j} + \hat{\beta}_{1,j} NI_{i,t}$$

هرچه سیستم حسابداری دو شرکت با یکدیگر قابلیت مقایسه بیشتری داشته باشند، تفاوت کمتری بین جریان نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی مورد انتظار دو شرکت هم‌تا مشاهده خواهد شد. با توجه به مطالب گفته شده، قابلیت مقایسه حسابداری بین شرکت‌های i و j بر اساس معیار اول به شرح زیر محاسبه می‌شود.

$$CompCfo_{i,j,t} = -\frac{1}{5} \times \sum_{t-4}^t |E(Cfo)_{i,i,t+1} - E(Cfo)_{i,j,t+1}| \quad \text{رابطه (۴)}$$

قابلیت مقایسه حسابداری برای تمام زوج شرکت‌های i و j موجود در نمونه هر صنعت، برای سال‌های مورد بررسی محاسبه می‌شود؛ به این معنا که با توجه به رابطه ۴ جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی مورد انتظار برای شرکت i براساس معادله این شرکت و معادله شرکت j که همتای آن محسوب می‌گردد، برآورد می‌شود و اختلاف جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی هر شرکت با تمام شرکت‌های همتای خود، برای هر سال - شرکت محاسبه می‌شود. بعد از مرتب کردن تمام ترکیب‌های به‌دست آمده برای شرکت i ، متغیر COMP از طریق میانگین اعداد به‌دست آمده برای $COMP_{i,j,t}$ محاسبه می‌شود. به این ترتیب عدد قابلیت مقایسه برای هر سال - شرکت به‌دست می‌آید.

معیار دوم: برای محاسبه قابلیت مقایسه حسابداری از طریق برنامه شرکت درباره سطح و تغییرات سود هر سهم و بازده سهام، از مدل ۳ استفاده می‌شود.

$$Return_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \frac{NI_{i,t}}{P_{i,t}} + \beta_2 \frac{\Delta NI_{i,t}}{P_{i,t}} + \beta_3 LOSS_{i,t} + \beta_4 LOSS_{i,t} \times \frac{NI_{i,t}}{P_{i,t}} \quad \text{مدل (۳)}$$

$$+ \beta_5 LOSS_{i,t} \times \frac{\Delta NI_{i,t}}{P_{i,t}} + \varepsilon_{i,t}$$

که در آن:

RETURN (i,t): بازده سالانه سهام شرکت i در سال جاری؛

NI/P (i,t): سود خالص پس از کسر مالیات به ازای هر سهم در سال جاری، تقسیم بر قیمت

هر سهم در اول دوره برای شرکت i ؛

$\Delta NI/P$ (i,t): تغییرات در سود خالص به ازای هر سهم در سال جاری نسبت به سال قبل،

تقسیم بر قیمت هر سهم در اول دوره برای شرکت i ؛

LOSS (i,t): یک معیار ساختگی برای زیان‌ده بودن شرکت می‌باشد. اگر شرکت زیان‌ده باشد

برابر است با ۱ و در غیراین صورت برابر است با صفر.

برای محاسبه قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق معیار دوم، فرایند انجام شده در

رابطه (۲ و ۳) نیز برای این معیار انجام می‌گیرد. بدین صورت قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری

از طریق معیار دوم، با استفاده از رابطه ۵ محاسبه می‌شود.

$$CompReturn_{i,j,t} = -\frac{1}{5} \times \sum_{t-4}^t |E(Return)_{i,i,t} - E(Return)_{i,j,t}| \quad \text{رابطه (۵)}$$

معیار سوم: در این معیار برای محاسبه قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، از ارتباط سود خالص به ازای هر سهم و ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام به ازای هر سهم با قیمت پایانی هر سهم در سال جاری استفاده می‌شود، که با استفاده از مدل ۴ محاسبه می‌شود.

$$Price_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 NIPS_{i,t} + \beta_2 BVPS_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad \text{مدل (۴)}$$

که در آن:

Price (i,t): قیمت پایانی هر سهم شرکت i در سال جاری؛

NIPS (i,t): سود خالص پس از کسر مالیات به ازای هر سهم شرکت i در سال جاری؛

BVPS (i,t): ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام به ازای هر سهم در پایان دوره برای شرکت i.

برای محاسبه قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق معیار سوم، فرایند انجام شده در رابطه (۲ و ۳) نیز برای این معیار انجام می‌گیرد. بدین صورت قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق معیار سوم، با استفاده از رابطه ۶ محاسبه می‌شود.

$$CompReturn_{i,j,t} = -\frac{1}{5} \times \sum_{t-4}^t |E(Price)_{i,i,t} - E(Price)_{i,j,t}| \quad \text{رابطه (۶)}$$

متغیرهای کنترلی

CORR_ROA (i,t-1): همبستگی (ضریب همبستگی پیرسون) میانگین بازده دارایی‌های

سال جاری بین شرکت i و شرکت‌های همتای آن در صنعت (لوبو و همکاران، ۲۰۱۸)؛

CORR_CF (i,t-1): همبستگی بین میانگین جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی

سال جاری بین شرکت i و شرکت‌های همتای آن در صنعت (لوبو و همکاران، ۲۰۱۸)؛

CORR_RET (i,t-1): همبستگی بین میانگین بازده سالانه سهام بین شرکت i و شرکت‌های

همتای آن در صنعت (لوبو و همکاران، ۲۰۱۸)؛

INDHERF (i,t-1): شاخص هرfindال- هیرشمن که از حاصل جمع توان دوم سهم بازار تمام

شرکت‌های فعال در صنعت با استفاده از رابطه ۷ به دست می‌آید (چن و همکاران، ۲۰۱۳).

$$HHI = \sum_{i=1}^k s_i^2 \quad \text{رابطه (۷)}$$

که در آن:

HHI: شاخص هر فیندال-هیرشمن می‌باشد. k تعداد شرکت‌های فعال در صنعت و S_i سهم بازار شرکت نام است که از رابطه ۸ به دست می‌آید.

$$S_i = \frac{X_j}{\sum_{j=1}^n X_j} \quad \text{رابطه (۸)}$$

که در آن:

X_j : نشان‌دهنده فروش شرکت زام و ۱ نشان‌دهنده نوع صنعت می‌باشد.

متغیرهای کنترلی دیگر، به صورت زیر و به پیروی از (لوبو و همکاران، ۲۰۱۸) تعریف می‌شوند.

SIZE (i,t-1): اندازه شرکت، که برابر است با لگاریتم طبیعی مجموع دارایی‌های پایان دوره شرکت i؛

BM (i,t-1): نسبت ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام به ارزش بازار حقوق صاحبان سهام در پایان دوره برای شرکت i؛

ROA (i,t-1): بازده دارایی‌ها که از تقسیم سود عملیاتی سال جاری بر متوسط مجموع دارایی‌های شرکت i به دست می‌آید؛

ADJROA (i,t-1): بازده دارایی‌های شرکت i منهای میانگین بازده دارایی‌های شرکت‌های همتای آن در صنعت؛

RET (i,t-1): بازده سالانه سهام شرکت i؛

ADJRET (i,t-1): بازده سالانه سهام شرکت i منهای میانگین بازده سالانه سهام شرکت‌های همتای آن در صنعت؛

GROWTH (i,t-1): رشد شرکت، برابر است با رشد فروش سالانه شرکت که از رابطه ۹

به دست می‌آید.

$$Growth_{i,t} = \frac{Sales_{i,t} - Sales_{i,t-1}}{Sales_{i,t-1}} \quad \text{رابطه (۹)}$$

که در آن:

$Sales_{i,t}$: مجموع فروش شرکت i در سال جاری؛

$Sales_{i,t-1}$: مجموع فروش شرکت i در سال قبل؛

$DIVYIELD (i,t-1)$: نسبت مجموع سود نقدی سهام مصوب سال جاری، تقسیم بر ارزش

بازار سهام شرکت i ؛

$CFVOL (i,t-1)$: انحراف معیار جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی سال جاری،

تقسیم بر مجموع دارایی‌ها در اول دوره برای شرکت i ؛ برای محاسبه انحراف معیار جریان‌های

نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی شرکت i ، از انحراف معیار سه ساله جریان‌های نقدی حاصل

از فعالیت‌های عملیاتی استفاده شده است.

$EARNVOL (i,t-1)$: انحراف معیار بازده دارایی‌های شرکت i ؛ برای محاسبه انحراف معیار

بازده دارایی‌های شرکت i ، از انحراف معیار سه ساله بازده دارایی‌ها استفاده شده است.

$RETVOL (i,t-1)$: انحراف معیار بازده سالانه سهام شرکت i ؛ برای محاسبه انحراف معیار

بازده سالانه سهام شرکت i ، از انحراف معیار سه ساله بازده سالانه سهام استفاده شده است.

$QB (i,t-1)$: نسبت Q توبین که با استفاده از رابطه ۱۰ محاسبه می‌شود (نوروش و همکاران،

۱۳۹۴).

$$QB_{i,t} = \frac{(BVA_{i,t} + MVE_{i,t} - BE_{i,t})}{BVA_{i,t}} \quad \text{رابطه (۱۰)}$$

که در آن:

$BVA (i,t)$: ارزش دفتری مجموع دارایی‌های شرکت i در پایان دوره؛

$MVE (i,t)$: ارزش بازار حقوق صاحبان سهام شرکت i در پایان دوره؛

$BE (i,t)$: ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام شرکت i در پایان دوره.

BOARDIND_(i,t-1): درصد مدیران غیرموظف در هیأت‌مدیره شرکت i.

یافته‌ها

آمار توصیفی

آمار توصیفی متغیرها، در نگاره ۱ نشان داده شده است. میانگین نسبت پاداش مصوب به سود خالص (۰/۰۰۷) است، که نشان می‌دهد میزان پاداش پرداختی به هیأت‌مدیره در شرکت‌های عضو نمونه با توجه به قانون پاداش، خیلی پایین است. بیشترین مقدار نسبت پاداش پرداخت شده به سود خالص، (۰/۰۵۰) است. با توجه به اصلاح قانون مربوط به پرداخت پاداش به هیأت‌مدیره در سال ۱۳۹۵، میزان پاداش پرداختی برای دوره قبل از ۱۳۹۵ (۱۳۸۷-۱۳۹۴) و بعد از ۱۳۹۵ (۱۳۹۵ و ۱۳۹۶) بررسی شد. با توجه به مقدار میانگین پاداش برای دوره‌های بعد از تعدیل قانون مربوطه (۰/۰۰۵)، عدد نسبت پاداش پرداخت شده به سود خالص، مقدار کمتری را در مقایسه با عدد مربوط (۰/۰۰۸) به دوره قبل از اصلاح قانون پاداش مشاهده می‌شود. همچنین، مقدار حداکثر برای دوره بعد از اصلاح قانون پاداش، ۰/۰۴۶ است. بنابراین، می‌توان گفت که اصلاح قانون مذکور، بر روی مقدار پاداش تصویب و پرداخت شده به هیأت‌مدیره شرکت‌ها، تأثیرگذار بوده است. بزرگتر بودن عدد قابلیت مقایسه (منفی کمتر) نشان‌دهنده قابلیت مقایسه بالاتر می‌باشد. با توجه به بررسی معیارهای قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، می‌توان گفت که قابلیت مقایسه از طریق جریان‌های نقدی، عدد بزرگتری را نشان می‌دهد. بنابراین، می‌توان گفت که جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی شرکت‌های همتا، قابلیت مقایسه بیشتری با هم دارند. همچنین، همبستگی متغیرهای بازده دارایی‌ها، جریان‌های نقدی و بازده سهام شرکت، نشان می‌دهد که بین بازده سهام شرکت‌های همتا، همبستگی بالایی وجود دارد. مشاهدات مربوط به زیان‌ده بودن شرکت‌ها، نشان می‌دهد که حدود ۸ درصد از مشاهدات (سال - شرکت) زیان‌ده بوده‌اند.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرها

مشاهدات	کشیدگی	چولگی	حداکثر	حداقل	انحراف معیار	میانه	میانگین	متغیر
۱۱۱۷	۵/۴۰۳	۱/۵۸۹	۰/۰۵۰	۰	۰/۰۰۹	۰/۰۰۴	۰/۰۰۷	COMPENSAT E(87-96)
۹۱۷	۴/۹۲۱	۱/۴۹۳	۰/۰۵۰	۰	۰/۰۱۰	۰/۰۰۵	۰/۰۰۸	COMPENSAT E(87-94)
۲۳۴	۷/۶۷۲	۱/۸۹۶	۰/۰۴۶	۰	۰/۰۰۷	۰/۰۰۱	۰/۰۰۵	COMPENSAT E(94-96)
۱۱۱۷	۷/۸۲۰	-۱/۹۴۷	-۰/۰۲۵	-۰/۲۵۵	۰/۰۳۴	-۰/۰۵۹	-۰/۰۶۹	COMPCFO
۱۱۱۷	۹/۷۱۵	-۲/۱۸۱	-۰/۰۲۶	-۰/۴۸۰	۰/۰۵۵۵	-۰/۰۹۵	-۰/۱۱۰	COMPRET
۱۱۱۷	۱۳/۱۹۲	-۲/۵۷۷	-۴۲۵/۷۶۰	-۳۹۷۹۴/۳۵	۴۸۱۱/۹۷۱	-۳۶۳۴/۹۳۶	-۵۲۳۳/۳۳۱	COMPPRC
۱۱۱۷	۵/۰۴۱	۰/۸۶۱	۰/۸۹۰	-۰/۴۰۸	۰/۱۵۴	۰/۱۱۹	۰/۱۴۳	CFO
۱۱۱۷	۵/۳۸۰	۰/۸۷۵	۰/۹۲۹	-۰/۵۵۴	۰/۱۶۷	۰/۱۱۰	۰/۱۳۸	NI
۱۱۱۷	۴/۰۱۵	۰/۰۷۵	۰/۹۸۹	-۰/۹۵۹	۰/۳۰۱	۰/۰۹۷	۰/۱۱۹	RETURN
۱۱۱۷	۱۱/۷۶۵	-۱/۸۸۸	۰/۷۱۲	-۰/۹۱۵	۰/۱۶۸	۰/۱۳۷	۰/۱۱۵	NI/P
۱۱۱۷	۱۰/۲۳۴	-۰/۴۹۸	۰/۹۶۴	-۰/۹۷۶	۰/۱۶۴	۰/۰۰۰۳	-۰/۰۱۸	ΔNI/P
۱۱۱۷	۱۲/۷۴۹	۲/۷۱۹	۵۴۰/۷۸	۴۰۸	۶۵۹۴/۰۶۹	۳۴۳۳	۵۹۶۲/۱۶۱	PRICE
۱۱۱۷	۱۴/۰۹۳	۲/۵۷۵	۹۲۷۶/۴۵۵	-۲۹۷۸/۳۷	۱۲۲۱/۹۵۸	۴۶۹/۸۴۸	۸۱۰/۰۴۱	NIPS
۱۱۱۷	۹/۰۶۱	۱/۷۲۳	۱۲۴۰/۷۱۷	-۳۷۶۴/۰۴۷	۱۷۲۴/۳۰۲	۱۸۳۰/۷۳۶	۲۲۳۲/۶۶۶	BVPS
۱۱۱۷	۲/۴۹۶	-۰/۹۸۶	۱	-۱	۰/۶۶۵	۰/۷۶۵	۰/۴۲۲	CORR_ROA
۱۱۱۷	۱/۶۳۶	-۰/۳۶۳	۰/۹۹۹	-۰/۹۹۹	۰/۶۹۲	۰/۳۴۴	۰/۱۷۴	CORR_CF
۱۱۱۷	-۳/۳۳	-۱/۱۶۶	۱	-۱	۰/۶۰۵	۰/۸۰۵	۰/۵۰۸	CORR_RET
۱۱۱۷	۱/۸۲۷	۰/۱۸۹	۰/۴۸۲	۰/۰۵۸	۰/۱۲۸	۰/۲۴۴	۰/۲۱۹	INDHERF
۱۱۱۷	۴/۰۳۱	۰/۷۹۴	۱۹/۳۷۴	۱۰/۰۳۱	۱/۵۴۷	۱۳/۹۰۷	۱۴/۱۰۵	SIZE
۱۱۱۷	۵/۸۹۳	۰/۶۷۰	۱/۹۷۹	-۱/۵۵۹	۰/۳۹۸	۰/۴۱۸	۰/۴۹۹	BM
۱۱۱۷	۴/۶۷۳	۰/۵۶۸	۰/۷۸۵	-۰/۵۲۱	۰/۱۵۴	۰/۱۳۳	۰/۱۵۶	ROA
۱۱۱۷	۵/۸۳۱	۰/۲۷۳	۰/۵۴۲	-۰/۶۸۰	۰/۱۳۰	-۰/۰۰۲	۰/۰۰۳	ADJROA
۱۱۱۷	۶/۰۴۱	۰/۰۲۴	۱/۰۹۲	-۱/۲۰۰	۰/۲۶۱	-۰/۰۰۹	۰/۰۰۳	ADJRET
۱۱۱۷	۴/۶۵۱	۰/۵۸۱	۱/۴۶۰	-۰/۹۶۴	۰/۳۲۹	۰/۱۴۶	۰/۱۷۵	GROWTH
۱۱۱۷	۹/۱۸۴	۲/۰۵۱	۰/۸۰۷	۰	۰/۱۰۶	۰/۰۶۷	۰/۰۹۴	DIVYIELD
۱۱۱۷	۷/۵۴۳	۱/۷۵۹	۰/۴۱۱	۰/۰۰۲	۰/۰۵۵	۰/۰۵۷	۰/۰۷۳	CFVOL

اثر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری شرکت‌های همتا بر پاداش هیأت‌مدیره

مشاهدات	کشیدگی	چولگی	حداکثر	حداقل	انحراف معیار	میانه	میانگین	متغیر
۱۱۱۷	۲۰/۰۴۶	۰/۰۳۲	۰/۵۴۴	۰/۰۰۰۳	۰/۰۴۸	۰/۰۳۸	۰/۰۵۱	EARNVOL
۱۱۱۷	۳/۳۸۴	۰/۸۲۸	۰/۷۶۰	۰/۰۰۶	۰/۱۳۸	۰/۲۰۱	۰/۲۲۸	RETVOL
۱۱۱۷	۳/۵۰۳	۰/۵۱۵	۱	۰	۰/۱۹۷	۰/۶۰۰	۰/۶۵۵	BOARDIND
۱۱۱۷	۵/۱۰۰	۱/۵۲۵	۴/۹۶۲	۰/۶۱۴	۰/۸۲۶	۱/۴۷۹	۱/۷۴۸	QB
۸۷	۷/۳۵۲	۲/۵۲۰	۱		۰/۳۱۰	۰	۰/۱۰۸	LOSS
۱۰۳۰				۰				

منبع: یافته‌های پژوهش

COMPENSATE: نسبت پاداش به سود خالص؛ COMPCFO: قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق جریان وجه نقد عملیاتی، COMPRET: قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق بازده سالانه سهام؛ COMPPRC: قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق قیمت سهام در پایان دوره؛ CFO: نسبت جریان‌های نقد عملیاتی به مجموع دارایی‌های ابتدا دوره؛ نسبت NI: سود خالص پس از کسر بهره و مالیات به ازای هر سهم به ارزش بازار سهام؛ RETURN: بازده سالانه سهام؛ NI/P: نسبت سود خالص پس از کسر بهره و مالیات به ازای هر سهم، به قیمت هر سهم؛ Δ NI/P: تغییرات در سود خالص پس از کسر بهره و مالیات به ازای هر سهم به قیمت هر سهم؛ PRICE: قیمت هر سهم در پایان دوره؛ NIPS: سود خالص پس از کسر بهره و مالیات به ازای هر سهم؛ BVPS: ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام به ازای هر سهم در پایان دوره؛ CORR_ROA: همبستگی بازده دارایی‌ها؛ CORR_CF: همبستگی جریان‌های نقد عملیاتی؛ CORR_RET: همبستگی بازده سهام؛ INDHERF: شاخص هرfindال-هیرشمن؛ SIZE: اندازه شرکت (لگاریتم طبیعی مجموع دارایی‌های شرکت در پایان دوره)؛ BM: نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار؛ ROA: بازده دارایی‌ها؛ ADJROA: بازده دارایی‌های شرکت t منهای میانگین بازده دارایی‌های شرکت‌های همتای آن در صنعت؛ ADJRET: بازده سالانه سهام شرکت t منهای میانگین بازده سالانه سهام شرکت‌های همتای آن در صنعت؛ GROWTH: رشد فروش شرکت؛ DIVYIELD: نسبت مجموع سود نقدی سهام مصوب سال جاری، تقسیم بر ارزش بازار سهام؛ CFVOL: انحراف معیار جریان‌های نقدی عملیاتی سال جاری، بر مجموع دارایی‌ها؛ EARNVOL: انحراف معیار بازده دارایی‌ها؛ RETVOL: انحراف معیار بازده سهام؛ QB: نسبت کیو-توین؛ BOARDIND: درصد اعضای غیرموظف هیأت‌مدیره؛ LOSS: زیان‌ده بودن شرکت.

آزمون آنووا و کروسکالوالیس

برای بررسی اینکه آیا تفاوتی بین متغیرهای پژوهش در صنایع مختلف وجود دارد یا خیر، باید از تحلیل‌های آنووا و کروسکالوالیس استفاده کرد. یافته‌های این آزمون در نگاره ۲ نشان می‌دهد که تفاوت معناداری بین متغیرها در هشت صنعت مختلف (نمونه آماری پژوهش) وجود دارد.

جدول ۲. آزمون آنووا و کروسکالوالیس

متغیر	اختصار	آماره F (آنووا)	آماره χ^2 (کروسکالوالیس)
نسبت پاداش به سود خالص	COMPENSAT E	۶/۲۴۱***	۱۲۶/۹۶۳***
قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق جریان وجه نقد عملیاتی	COMPCFO	۴۰/۲۵۰***	۲۴۵/۵۰۹***
قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق بازده سالانه سهام	COMPRET	۱۰/۶۵۲***	۷۰/۴۵۵***
قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق قیمت سهام در پایان دوره	COMPPRC	۵۵/۳۳۱***	۴۳۶/۵۴۰***
نسبت جریان‌های نقد عملیاتی به مجموع دارایی‌های ابتدا دوره	CFO	۲۷/۰۴۲***	۱۲۵/۴۷۷***
نسبت سود خالص پس از کسر بهره و مالیات به ازای هر سهم به ارزش بازار سهام	NI	۳۹/۴۶۵***	۲۴۳/۸۰۳***
بازده سالانه سهام	RETURN	۰/۸۰۷	۴/۷۴۳
نسبت سود خالص پس از کسر بهره و مالیات به ازای هر سهم، به قیمت هر سهم	NI/P	۸/۳۸۱***	۱۰۴/۴۴۶***
تغییرات در سود خالص پس از کسر بهره و مالیات به ازای هر سهم به قیمت هر سهم	Δ NI/P	۰/۹۳۲	۶/۹۲۵
زیان‌ده بودن شرکت	LOSS	۷/۶۸۸***	۵۱/۷۹۳***
قیمت هر سهم در پایان دوره	PRICE	۳۳/۹۵۰***	۳۲۵/۹۸۳***
سود خالص پس از کسر بهره و مالیات به ازای هر سهم	NIPS	۳۳/۴۹۱***	۲۸۷/۲۸۱***

اثر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری شرکت‌های همتا بر پاداش هیأت‌مدیره

متغیر	اختصار	آماره F (آنووا)	آماره χ^2 (کروسکالوالیس)
ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام به ازای هر سهم در پایان دوره	BVPS	۲۷/۲۵۹***	۲۲۴/۸۸۷***
همبستگی بازده دارایی‌ها	CORR_ROA	۷/۸۹۹***	۳۳/۰۱۲***
همبستگی جریان‌های نقد عملیاتی	CORR_CF	۵/۵۲۱***	۳۰/۹۲۹***
همبستگی بازده سهام	CORR_RET	۸/۶۵۸***	۶۷/۶۸۷***
شاخص هر فیندال-هر شمن	INDHERF	۷۲۵۰/۸۷۳***	۱۰۱۵/۱۹۳***
اندازه شرکت (لگاریتم طبیعی مجموع دارایی‌های شرکت در پایان دوره)	SIZE	۱۱/۴۱۷***	۵۰/۹۷۷***
نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار	BM	۱۹/۴۱۸***	۱۰۱/۷۰۹***
بازده دارایی‌ها	ROA	۵۱/۸۸۵***	۳۲۱/۱۲۷***
بازده دارایی‌های شرکت‌آ منهای میانگین بازده دارایی‌های شرکت‌های همتا آن در صنعت	ADJROA	۰/۰۰۰۳	۷/۰۰۷
بازده سالانه سهام شرکت‌آ منهای میانگین بازده سالانه سهام شرکت‌های همتا آن در صنعت	ADJRET	۰/۰۰۰۰	۵/۷۶۴
رشد فروش شرکت	GROWTH	۲/۱۵۸**	۱۵/۵۹۰**
نسبت مجموع سود نقدی سهام مصوب سال جاری، تقسیم بر ارزش بازار سهام	DIVYIELD	۸/۹۶۱***	۱۰۸/۹۵۶***
انحراف معیار جریان‌های نقدی عملیاتی سال جاری، بر مجموع دارایی‌ها	CFVOL	۴/۴۵۹***	۲۴/۴۷۹***
انحراف معیار بازده دارایی‌ها	EARNVOL	۴۰/۲۰۹***	۱۶۲/۸۲۲***
انحراف معیار بازده سهام	RETVOL	۲/۰۸۹**	۱۲/۵۴۹*
نسبت کیوتوبین	QB	۳۵/۳۰۹***	۱۵۱/۲۶۹***
درصد اعضای غیرموظف هیأت‌مدیره	BOARDIND	۲۳/۳۶۳***	۱۶۰/۱۸۶***

منبع: یافته‌های پژوهش

*** سطح احتمال ۰/۰۰۱؛ ** سطح احتمال ۰/۰۱؛ * سطح احتمال ۰/۰۵.

آزمون فرضیه

نتایج حاصل از برازش مدل پژوهش از طریق معیار اول قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری (جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی) در نگاره ۳ ارائه شده است. در رگرسیون فرکشنال (کسری)، به منظور بررسی معناداری کل مدل از آماره کای دو استفاده می‌شود. با توجه به نتایج آزمون والد، مقدار آماره کای دو ۲۳۱/۵۰ می‌باشد که بیانگر معناداری کل مدل در سطح ۹۹٪ است. همچنین، ضریب تعیین کاذب ۱۷ درصد است. نتایج نشان می‌دهد که قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری محاسبه شده از طریق جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی، بر پاداش هیأت‌مدیره تأثیر دارد. ضریب مربوط به معیار قابلیت مقایسه ۰/۴۵۱ و مقدار آماره Z مربوط به آن، ۱/۹۶ می‌باشد. بنابراین، رابطه بین قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری محاسبه شده از طریق جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی و پاداش هیأت‌مدیره مثبت و معنادار است. به عبارت دیگر، هرچه قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی بیشتر باشد، میزان پاداش پرداختی به هیأت‌مدیره بیشتر است.

جدول ۳. ارتباط قابلیت مقایسه و نسبت پاداش به سود: معیار جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی

$COMPENSATE_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 COMP_{CFO}_{i,t-1} + \beta_2 CORR_ROA_{i,t-1} + \beta_3 CORR_CF_{i,t-1} + \beta_4 CORR_RET_{i,t-1} + \beta_5 INDHERF_{i,t-1} + \beta_6 SIZE_{i,t-1} + \beta_7 BM_{i,t-1} + \beta_8 ROA_{i,t-1} + \beta_9 ADJROA_{i,t-1} + \beta_{10} RET_{i,t-1} + \beta_{11} ADJRET_{i,t-1} + \beta_{12} GROWTH_{i,t-1} + \beta_{13} DIV_{i,t-1} + \beta_{14} CFVOL_{i,t-1} + \beta_{15} EARNVOL_{i,t-1} + \beta_{16} RETVOL_{i,t-1} + \beta_{17} QB_{i,t-1} + \beta_{18} BOARDIND_{i,t-1} + \varepsilon_{i,t}$					
تعریف متغیر	اختصار	ضریب	انحراف معیار	آماره z	سطح خطا
قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق جریان وجه نقد عملیاتی	COMP_{CFO}	۰/۴۵۱	۰/۲۲۹	۱/۹۶	۰/۰۵۰
همبستگی بازده دارایی‌ها	CORR_ROA	۰/۰۰۱	۰/۰۱۹	۰/۱۰	۰/۹۲۳
همبستگی جریان‌های نقد عملیاتی	CORR_CF	-۰/۰۲۳	۰/۰۱۹	-۱/۲۰	۰/۲۳۰
همبستگی بازده سهام	CORR_RET	۰/۰۴۵	۰/۰۲۲	۱/۹۸	۰/۰۴۸
شاخص هرفیندال-هیرشمن	INDHERF	-۰/۳۷۷	۰/۱۵۹	-۲/۳۷	۰/۰۱۸

اثر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری شرکت‌های همتا بر پاداش هیأت‌مدیره

سطح خطا	آماره z	انحراف معیار	ضریب	اختصار	تعریف متغیر
۰/۰۰۰	-۱۲/۱۷	۰/۰۱۰	-۰/۱۲۴	SIZE	اندازه شرکت (لگاریتم طبیعی مجموع دارایی‌های شرکت در پایان دوره)
۰/۰۰۴	۲/۹۲	۰/۰۴۷	۰/۱۳۸	BM	نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار
۰/۰۳۵	۲/۱۱	۰/۲۱۰	۰/۴۴۴	ROA	بازده دارایی‌ها
۰/۷۰۹	۰/۳۷	۰/۲۱۲	۰/۰۷۹	ADJROA	بازده دارایی‌های شرکت i منهای میانگین بازده دارایی‌های شرکت‌های همتای آن در صنعت
۰/۴۳۶	۰/۷۸	۰/۰۷۹	۰/۰۶۲	RET	بازده سالانه سهام
۰/۸۲۵	۰/۲۲	۰/۰۹۳	۰/۰۲۰	ADJRET	بازده سالانه سهام شرکت i منهای میانگین بازده سالانه سهام شرکت‌های همتای آن در صنعت
۰/۴۷۸	-۰/۷۱	۰/۰۴۷	-۰/۰۳۳	GROWTH	رشد فروش شرکت
۰/۹۹۳	-۰/۰۱	۰/۱۵۱	-۰/۰۰۱	DIV	نسبت مجموع سود نقدی سهام مصوب سال جاری، تقسیم بر ارزش بازار سهام
۰/۷۶۶	-۰/۳۰	۰/۲۲۰	-۰/۰۶۵	CFVOL	انحراف معیار جریان‌های نقدی عملیاتی سال جاری، بر مجموع دارایی‌ها
۰/۰۹۷	-۱/۶۶	۰/۴۱۹	-۰/۶۹۷	EARNVOL	انحراف معیار بازده دارایی‌ها
۰/۳۶۷	-۰/۹۰	۰/۰۹۸	-۰/۰۸۸	RETVOL	انحراف معیار بازده سهام
۰/۰۰۰	-۴/۳۳	۰/۰۲۳	-۰/۱۰۰	QB	نسبت کیوتوبین
۰/۱۴۴	۱/۴۶	۰/۰۷۶	۰/۱۱۱	BOARDIND	درصد اعضای غیرموظف هیأت‌مدیره
۰/۰۰۰	۲۳۱/۵۰			χ^2	آماره والد (کای‌دو)
			۰/۱۷۱	Pesuo R^2	ضریب تعیین کاذب

منبع: یافته‌های پژوهش

نتایج حاصل از برازش مدل پژوهش از طریق معیار دوم قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری (بازده سالانه سهام) در نگاره ۴ ارائه شده است. باتوجه به نتایج آزمون والد، مقدار آماره کای دو ۵۱۸۴۳/۵۰ می‌باشد که بیانگر معناداری کل مدل در سطح ۰/۰۵ است. همچنین، ضریب

تعیین کاذب نشان می‌دهد که حدود ۲۰ درصد است. نتایج نشان می‌دهد که قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری محاسبه شده از طریق بازده سالانه سهام، بر پاداش هیأت‌مدیره تأثیر دارد. ضریب مربوط به معیار قابلیت مقایسه ۰/۶۲۷ و مقدار آماره Z مربوط به آن، ۲/۷۲ می‌باشد. بنابراین، رابطه بین قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری محاسبه شده از طریق بازده سالانه سهام و پاداش هیأت‌مدیره مثبت و معنادار است. به عبارت دیگر، هرچه قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق بازده سالانه سهام بیشتر باشد، میزان پاداش پرداختی به هیأت‌مدیره بیشتر است.

جدول ۴. ارتباط بین قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری و نسبت پاداش به سود: معیار بازده سهام

$COMPENSATE_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 COMPRET_{i,t-1} + \beta_2 CORR_ROA_{i,t-1} + \beta_3 CORR_CF_{i,t-1} + \beta_4 CORR_RET_{i,t-1} + \beta_5 INDHERF_{i,t-1} + \beta_6 SIZE_{i,t-1} + \beta_7 BM_{i,t-1} + \beta_8 ROA_{i,t-1} + \beta_9 ADJROA_{i,t-1} + \beta_{10} RET_{i,t-1} + \beta_{11} ADJRET_{i,t-1} + \beta_{12} GROWTH_{i,t-1} + \beta_{13} DIV_{i,t-1} + \beta_{14} CFVOL_{i,t-1} + \beta_{15} EARNVOL_{i,t-1} + \beta_{16} RETVOL_{i,t-1} + \beta_{17} QB_{i,t-1} + \beta_{18} BOARDIND_{i,t-1} + \varepsilon_{i,t}$					
تعریف متغیر	اختصار	ضریب	انحراف معیار	آماره z	سطح خطا
قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق بازده سالانه سهام	COMPRET	۰/۶۲۷	۰/۲۳۰	۲/۷۲	۰/۰۰۶
همبستگی بازده دارایی‌ها	CORR_ROA	-۰/۰۰۸	۰/۰۱۸	-۰/۴۴	۰/۶۶۲
همبستگی جریان‌های نقد عملیاتی	CORR_CF	-۰/۰۳۵	۰/۰۱۸	-۱/۹۵	۰/۰۵۲
همبستگی بازده سهام	CORR_RET	۰/۰۳۸	۰/۰۲۱	۱/۷۷	۰/۰۷۷
شاخص هرفیندال-هیرشمن	INDHERF	-۰/۵۴۹	۰/۱۴۵	-۳/۷۷	۰/۰۰۰
اندازه شرکت (لگاریتم طبیعی مجموع دارایی‌های شرکت در پایان دوره)	SIZE	-۰/۱۵۰	۰/۰۰۶	-۲۴/۴۹	۰/۰۰۰
نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار	BM	۰/۰۸۹	۰/۰۴۲	۲/۱۱	۰/۰۳۵
بازده دارایی‌ها	ROA	۰/۲۷۳	۰/۲۰۷	۱/۳۲	۰/۱۸۷
بازده دارایی‌های شرکت آ منهای میانگین بازده دارایی‌های شرکت‌های همتای آن در صنعت	ADJROA	۰/۱۵۱	۰/۲۰۰	۰/۷۵	۰/۴۵۲

اثر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری شرکت‌های همتا بر پاداش هیأت‌مدیره

سطح خطا	آماره z	انحراف معیار	ضریب	اختصار	تعریف متغیر
۰/۲۹۳	۱/۰۵	۰/۰۷۵	۰/۰۷۹	RET	بازده سالانه سهام
۰/۹۸۲	-۰/۰۲	۰/۰۸۲	-۰/۰۰۱	ADJRET	بازده سالانه سهام شرکت i منهای میانگین بازده سالانه سهام شرکت‌های همتای آن در صنعت
۰/۰۷۲	-۱/۸۰	۰/۰۴۶	-۰/۰۸۳	GROWTH	رشد فروش شرکت
۰/۰۰۶	-۲/۷۶	۰/۱۲۳	-۰/۳۴۱	DIV	نسبت مجموع سود نقدی سهام مصوب سال جاری، تقسیم بر ارزش بازار سهام
۰/۵۶۱	-۰/۵۸	۰/۲۲۳	-۰/۱۲۹	CFVOL	انحراف معیار جریان‌های نقدی عملیاتی سال جاری، بر مجموع دارایی‌ها
۰/۰۷۹	-۱/۷۶	۰/۴۷۱	-۰/۸۲۹	EARNVOL	انحراف معیار بازده دارایی‌ها
۰/۱۳۵	-۱/۴۹	۰/۰۹۱	-۰/۱۳۶	RETVOL	انحراف معیار بازده سهام
۰/۰۰۰	-۴/۲۷	۰/۰۲۲	-۰/۰۹۷	QB	نسبت کیوتوبین
۰/۵۰۳	۰/۶۷	۰/۰۷۴	۰/۰۴۹	BOARDIND	درصد اعضای غیرموظف هیأت‌مدیره
۰/۰۰۰	۵۱۸۴۳/۵۰			χ^2	آماره والد (کای‌دو)
			۰/۲۰۰	Pesuo R^2	ضریب تعیین کاذب
منبع: یافته‌های پژوهش					

نتایج حاصل از برازش مدل پژوهش از طریق معیار سوم قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری (قیمت سهام) در نگاره ۵ ارائه شده است. با توجه به نتایج آزمون والد، مقدار آماره کای‌دو ۲۳۲/۰۶ می‌باشد که بیانگر معناداری کل مدل در سطح ۹۹٪ است. همچنین، ضریب تعیین کاذب نشان می‌دهد که حدود ۱۸ درصد است. نتایج نشان می‌دهد قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری محاسبه شده از طریق قیمت سهام، بر پاداش هیأت‌مدیره تأثیر ندارد. ضریب مربوط به معیار قابلیت مقایسه ۰/۰۲۳ و مقدار آماره Z مربوط به آن، ۰/۱۱ می‌باشد. بنابراین، رابطه‌ای بین قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری محاسبه شده از طریق قیمت سهام و پاداش هیأت‌مدیره وجود ندارد.

جدول ۵. ارتباط قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری و نسبت پاداش به سود: معیار قیمت سهام

$COMPENSATE_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 COMP_{i,t-1} + \beta_2 CORR_ROA_{i,t-1} + \beta_3 CORR_CF_{i,t-1} + \beta_4 CORR_RET_{i,t-1} + \beta_5 INDHERF_{i,t-1} + \beta_6 SIZE_{i,t-1} + \beta_7 BM_{i,t-1} + \beta_8 ROA_{i,t-1} + \beta_9 ADJROA_{i,t-1} + \beta_{10} RET_{i,t-1} + \beta_{11} ADJRET_{i,t-1} + \beta_{12} GROWTH_{i,t-1} + \beta_{13} DIV_{i,t-1} + \beta_{14} CFVOL_{i,t-1} + \beta_{15} EARNVOL_{i,t-1} + \beta_{16} RETVOL_{i,t-1} + \beta_{17} QB_{i,t-1} + \beta_{18} BOARDIND_{i,t-1} + \varepsilon_{i,t}$					
سطح خطا	آماره z	انحراف معیار	ضریب	اختصار	تعریف متغیر
۰/۹۱۴	۰/۱۱	۰/۲۱۵	۰/۰۲۳	COMP	قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری از طریق قیمت سهام
۰/۹۲۷	۰/۰۹	۰/۰۱۹	۰/۰۰۱	CORR_ROA	همبستگی بازده دارایی‌ها
۰/۲۲۷	-۱/۲۱	۰/۰۱۹	-۰/۰۲۳	CORR_CF	همبستگی جریان‌های نقد عملیاتی
۰/۰۴۶	۲/۰۰	۰/۰۲۲	۰/۰۴۵	CORR_RET	همبستگی بازده سهام
۰/۰۱۳	-۲/۴۸	۰/۱۵۲	-۰/۳۷۸	INDHERF	شاخص هرفیندال-هیرشمن
۰/۰۰۰	-۱۲/۱۹	۰/۰۱۰	-۰/۱۲۵	SIZE	اندازه شرکت (لگاریتم طبیعی مجموع دارایی‌های شرکت در پایان دوره)
۰/۰۰۳	۲/۹۲	۰/۰۴۷	۰/۱۳۹	BM	نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار
۰/۰۴۳	۲/۰۳	۰/۲۱۲	۰/۴۳۰	ROA	بازده دارایی‌ها
۰/۷۰۱	۰/۳۸	۰/۲۱۱	۰/۰۸۱	ADJROA	بازده دارایی‌های شرکت i منهای میانگین بازده دارایی‌های شرکت‌های همتای آن در صنعت
۰/۴۱۶	۰/۸۱	۰/۰۸۰	۰/۰۶۵	RET	بازده سالانه سهام
۰/۸۴۹	۰/۱۹	۰/۰۹۳	۰/۰۱۷	ADJRET	بازده سالانه سهام شرکت i منهای میانگین بازده سالانه سهام شرکت‌های همتای آن در صنعت
۰/۴۹۵	-۰/۶۸	۰/۰۴۷	-۰/۰۳۲	GROWTH	رشد فروش شرکت
۰/۹۶۷	-۰/۰۴	۰/۱۵۵	-۰/۰۰۶	DIV	نسبت مجموع سود نقدی سهام مصوب سال جاری، تقسیم بر ارزش بازار سهام

تعریف متغیر	اختصار	ضریب	انحراف معیار	آماره z	سطح خطا
انحراف معیار جریان‌های نقدی عملیاتی سال جاری، بر مجموع دارایی‌ها	CFVOL	-۰/۰۷۳	۰/۲۱۶	-۰/۳۴	۰/۷۳۴
انحراف معیار بازده دارایی‌ها	EARNVOL	-۰/۷۱۶	۰/۴۱۸	-۱/۷۱	۰/۰۸۷
انحراف معیار بازده سهام	RETVOL	-۰/۰۸۹	۰/۰۹۷	-۰/۹۱	۰/۳۶۲
نسبت کیوتوبین	QB	-۰/۱۰۱	۰/۰۲۳	-۴/۳۷	۰/۰۰۰
درصد اعضای غیرموظف هیأت‌مدیره	BOARDIND	۰/۱۰۹	۰/۰۷۶	۱/۴۵	۰/۱۴۸
آماره والد (کای‌دو)	χ^2			۲۳۲/۰۶	۰/۰۰۰
ضریب تعیین کاذب	Pesuo R^2	۰/۱۸۲			

منبع: یافته‌های پژوهش

باتوجه به یافته‌ها، فرضیه پژوهش مبنی بر «قابلیت مقایسه حسابداری بالاتر، موجب می‌شود نسبت پاداش به سود حسابداری بین شرکت‌های همتا افزایش یابد.» تأیید می‌شود. به عبارت دیگر، می‌توان گفت که قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری بالاتر، تأثیر مثبت و معناداری بر میزان پاداش پرداختی به هیأت‌مدیره دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هنگامی که دو شرکت قابلیت مقایسه بالایی با هم دارند، ریسک مشابهی را متحمل می‌شوند (لوبو و همکاران، ۲۰۱۸). این امر نشان می‌دهد که قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری بالاتر، عملکرد مبتنی بر خروجی‌های سیستم حسابداری را افزایش می‌دهد. به این صورت که مدیران از شرکت‌های همتا الگوبرداری می‌کنند و باتوجه به رقابت اقتصادی، سعی در افزایش عملکرد خود دارند تا اینکه بتوانند در رقابت اقتصادی موجود موفق عمل کنند. از این‌رو، این احتمال وجود دارد که شرکت‌ها عملکرد مبتنی بر خروجی‌های حسابداری، که حاصل تلاش مدیران شرکت است، با عملکرد هم‌تایان خود مقایسه کنند. از آنجایی که قرارداد پاداش پرداختی به مدیران نیز،

بر اساس ارزیابی عملکرد آن‌ها تعیین می‌شود، بنابراین، این امکان وجود دارد که قابلیت مقایسه خروجی‌های سیستم حسابداری، در تعیین میزان پاداش پرداختی به هیأت‌مدیره، تأثیرگذار باشند. در پژوهش حاضر، نقش قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری در تعیین پاداش هیأت‌مدیره بررسی شد. یافته‌های پژوهش حاضر، نشان داد که قابلیت مقایسه به‌دست آمده از طریق جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی سال قبل، تأثیر مثبت و معناداری بر تعیین میزان پاداش مصوب برای مدیران شرکت دارد. به عبارتی، شرکت‌ها هنگام تصویب پاداش به هیأت‌مدیره، جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی شرکت را با جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی شرکت‌های هم‌تا مقایسه می‌کنند و بر اساس آن، به‌عنوان یکی از معیارها در خصوص تعیین مبلغ پاداش پرداختی به هیأت‌مدیره، تصمیم‌گیری می‌کنند. همچنین، یافته‌ها نشان داد که قابلیت مقایسه به‌دست آمده از طریق بازده سهام شرکت نیز، رابطه مثبت و معناداری با میزان پاداش پرداختی به هیأت‌مدیره دارد. این بدان معناست که، شرکت‌ها علاوه بر جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی، از معیارهای دیگر قابلیت مقایسه نظیر بازده سالانه سهام شرکت در تعیین پاداش هیأت‌مدیره، استفاده می‌کنند. از طرف دیگر، رابطه‌ای بین قابلیت مقایسه از طریق قیمت سهام، یافت نشد. دلیل آن هم می‌تواند تأثیر عوامل بیرونی بر تغییرات قیمت سهام باشد. نتایج پژوهش حاضر، با نتایج پژوهش نام (۲۰۱۶) و لوبو و همکاران (۲۰۱۸) همسو است. چراکه نتایج آنان، نشان دهنده تأثیر مثبت قابلیت مقایسه بر عملکرد مدیران و به تبع آن پرداخت پاداش به آنان است. همچنین، با نتایج پژوهش کیم و همکاران (۲۰۱۵)، مهرورز و مرفوع (۱۳۹۵) و رحمانی و قشقایی (۱۳۹۶) در تضاد است؛ چراکه نتایج آنان نشان‌دهنده عدم تأثیر قابلیت مقایسه بر محیط گزارشگری و به تبع آن عملکرد شرکت بود. به‌طور کلی این پژوهش نشان داد شرکت‌ها زمان تصویب پاداش هیأت‌مدیره، عملکرد مدیران را از طریق معیارهای مختلفی با عملکرد شرکت‌های هم‌تا در صنعت مقایسه و سپس به تعیین میزان پاداش پرداختی به آن‌ها اقدام می‌کنند. نتایج تجربی به‌دست آمده در پژوهش حاضر بر اساس اطلاعات واقعی شرکت‌های فعال در بازار سرمایه ایران را می‌توان به صورت عینی در بازار متوجه شد. جایگاه سهامداران که مالکان

شرکت هستند و قدرت و توانایی تعیین پاداش مدیران را دارند، مطمئناً عملکرد مدیران در سایر شرکت‌ها را مدنظر داده که این اطلاعات را از طریق اطلاعات خروجی سیستم حسابداری شرکت‌های همتا کسب می‌کنند و در تعیین پاداش آن را دخیل می‌کنند. بنابراین، می‌توان ادعا کرد که نتایج تجربی در سطح بازار و شرکت‌ها، به صورت عینی قابل تصور است.

نتایج این پژوهش به هیأت‌مدیره شرکت‌ها کمک می‌کند که عملکرد همتایان خود در صنعت را در نظر داشته باشند؛ زیرا، این امر باعث بهبود عملکرد آن‌ها و به تبع آن، دریافت پاداش بیشتری می‌شود. همچنین، این یافته‌ها به مجمع عادی نیز کمک می‌کند که از معیارهای مبتنی بر خروجی‌های حسابداری در تعیین پاداش مدیران بیشتر استفاده کنند؛ زیرا، استفاده از معیارهای مبتنی بر خروجی‌های حسابداری و مقایسه آن‌ها با خروجی‌های سیستم حسابداری شرکت‌های همتا، منجر به افشاء اطلاعات بیشتر و ارائه اطلاعات با کیفیت از طرف مدیران شرکت می‌شود. این امر باعث افزایش عملکرد و به تبع آن افزایش ارزش شرکت می‌شود.

در پژوهش حاضر برای انتخاب همتا از شرکت‌های هم صنعت استفاده شد. برای پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌شود انتخاب همتا براساس معیارهای اندازه شرکت‌ها، مانند ارزش بازار شرکت، مجموع دارایی‌های شرکت و فروش شرکت، استفاده شود. همچنین، در پژوهش حاضر از سه معیار جریان‌های وجه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی، بازده سهام و قیمت سهام برای محاسبه قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری استفاده شد. برای پژوهش‌های آتی، پیشنهاد می‌شود که از معیارهای دیگری نظیر سود حسابداری استفاده شود. در نهایت برای پژوهش‌های آتی، پیشنهاد می‌شود که رابطه بین قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری با معیارهای عملکرد مبتنی بر حسابداری و همچنین، معیارهای اقتصادی عملکرد شرکت بررسی شود.

محدودیت‌های پژوهش حاضر این است که، الف) در این پژوهش از سه معیار برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه استفاده شد و با توجه به اینکه تاکنون در پژوهش‌های داخلی از سه معیار استفاده نشده است، از لحاظ به کارگیری این معیارها و نحوه محاسبه پژوهش حاضر درگیر محدودیت بود؛ ب) در این پژوهش با توجه به اینکه متغیر وابسته یک عدد محدود شده (بین ۰ تا

۰/۱۰) بود و باتوجه به بازه کمتر نوسانی آن، بایستی از روش رگرسیون کسری (پاپک و وودریچ، ۱۹۹۶ و ۲۰۰۵ و گالانی و همکاران، ۲۰۱۵) استفاده می‌شد و باتوجه به اینکه اطلاعاتی درخصوص این روش در پژوهش‌های داخلی حوزه مالی و حسابداری در این زمینه موجود نبود، پژوهشگر از اطلاعات و ادبیات پژوهش‌های خارجی برای اثبات ادعای به کارگیری این روش استفاده نمود.

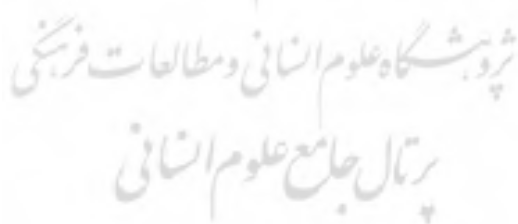
منابع

- حاجیها، زهره و چناری بوکت، حسن. (۱۳۹۷). قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و خطر سقوط مورد انتظار قیمت سهام، فصلنامه علمی-پژوهشی دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، ۱۱(۳۹)، ۳۷-۴۸.
- دریایی، عباسعلی. پاکدل، عبدالله و فلاح محمدی، نرگس. (۱۳۹۰). تبیین رابطه حاکمیت شرکتی و نقدشوندگی سهام با استفاده از سیستم معادلات همزمان، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، ۱۰، ۱۳۲-۱۴۷.
- رحمانی، علی و قشقایی، فاطمه. (۱۳۹۶). رابطه قابلیت مقایسه حسابداری با مدیریت سود واقعی و تعهدی، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۴(۴)، ۵۲۷-۵۵۰.
- رهنمای رودپشتی، فریدون و وکیلی فرد، حمیدرضا و محسنی، عبدالرضا. (۱۳۹۴). سبک حسابرس و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، فصلنامه علمی-پژوهشی حسابداری مدیریت، ۸(۲۵)، ۲۹-۴۷.
- سجادی، سیدحسن و زارع زاده مهریزی، محمدصادق. (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین طرح‌های پاداش مدیران و معیارهای اقتصادی ارزیابی عملکرد در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش‌های حسابداری مالی، ۴(۱۰)، ۴۱-۵۴.
- فروغی، داریوش و قاسم‌زاد، پیمان. (۱۳۹۵). تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر همزمانی قیمت سهام، پژوهش‌های حسابداری مالی، ۸(۱)، ۳۹-۵۴.
- کردستانی، غلامرضا و حسینی، نیرالسادات. (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین کیفیت افشا و محتوای سود حسابداری، بررسی‌های حسابداری، ۱(۱)، ۱۲۰-۱۴۰.
- کیا، علی و صفری گرایلی، مهدی. (۱۳۹۶). قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، مدیریت سود واقعی و تعهدی، مجله علمی-پژوهشی دانش حسابداری مالی، ۴(۲)، ۱۱۵-۱۳۷.
- مرادی، جواد. (۱۳۸۴). بررسی تجربی سازه‌های مؤثر در تعیین پاداش هیأت‌مدیره شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی، دانشگاه شیراز.

- ملکیان، اسفندیار؛ صمدی لرگاو، محمود و دریائی، عباسعلی. (۱۳۹۳). بررسی رابطه پاداش هیأت‌مدیره با شاخص‌های حسابداری ارزشیابی عملکرد، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، ۲۳، ۳۱-۵۰.
- مهرورز، فاطمه و مرفوع، محمد. (۱۳۹۵). رابطه بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با آگاهی بخشی قیمت سهام در خصوص سودهای آتی، مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۳(۴۹)، ۸۹-۱۱۰.
- نمازی، محمد و مرادی، جواد. (۱۳۸۴). بررسی تجربی سازه‌های مؤثر در تعیین پاداش هیأت‌مدیره شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۳(۱۰)، ۷۳-۱۱۰.
- نمازی، محمد. (۱۳۸۴). بررسی کاربردهای تئوری نمایندگی در حسابداری مدیریت، پیشرفت‌های حسابداری، ۲(۲۲)، ۱۴۷-۱۶۴.
- نوروش، ایرج؛ ابوالفضل، مومنی یانسری و صفری گرایلی، مهدی. (۱۳۹۴). کیفیت سود و ارزش شرکت: شواهدی از شرکت‌های ایرانی، پژوهش‌های حسابداری مالی، ۲۶، ۱-۱۸.
- Ahmed, A., Neel, M., & Safdar, I. (2017). Evidence on the association between accounting comparability and stock price efficiency with respect to accruals and unexpected earnings. *Working Paper*.
- Albuquerque, A. (2009). Peer firms in relative performance evaluation. *Journal of Accounting and Economics*, 48, 69-89.
- Ali, M. J. (2005). A Synthesis of Empirical Research on International Accounting Harmonization and Compliance with Financial Reporting Standards. *Journal of Accounting Literature*, 24, 1-52.
- Baker, C.R., Barbu, E.M. (2007). Trends in research on international accounting harmonization. *The international Journal of Accounting*, 42(3), 272-304.
- Barth, M. E., Landsman, W. R., Lang, M., & Williams, C. (2012). Are IFRS-based and US GAAP-based accounting amounts comparable? *Journal of Accounting and Economics*, 54(1), 68-93.
- Bendickson, J., Muldoon, J., Liguori, E., & Davis, P. E. (2016). Agency theory: the times, they are a-changin. *Management Decision*, 54(1), 174-193.
- Bushman, R. M., & Smith, A. J. (2001). Financial accounting information and corporate governance. *Journal of Accounting and Economics*, 32(1-3), 237-333.
- Cao, J., Pan, X., Tian, G. (2011). Disproportional ownership structure and pay-performance relationship: Evidence from China's listed firms. *J. Corporate Finance*, 17, 541-554.
- Cascino, S., Gassen, J. (2010). *Mandatory IFRS adoption and accounting comparability*, London School of Economics, United Kingdom, Humboldt-Universität zu Berlin, Germany.
- Chen, C.-W., Collins, D. W., Kravet, T. D., & Mergenthaler, R. D. (2016). Financial Statement Comparability and the Efficiency of Acquisition Decisions. *Contemporary Accounting Research*, 35(1), 164-202.
- Chen, S., Wang, K., & Li, X. (2013). Product market competition, ultimate controlling structure and related party transactions. *China Journal of Accounting Research*, 5, 293-306.
- Choi, J.-H., Choi, S., Myers, L. A., & Ziebart, D. (2019). Financial Statement Comparability

- and the Informativeness of Stock Prices about Future Earnings. *Contemporary Accounting Research*, 42, 638–670.
- Cohen, D. A. (2003). Quality of Financial Reporting Choice: Determinants and Economic Consequences. *SSRN Electronic Journal*. doi:10.2139/ssrn.422581.
- De Angelis, D., & Grinstein, Y. (2015). Performance terms in CEO compensation contracts. *Review of Finance*, 19, 619–651.
- De Franco, G., Kothari, S., & Verdi, R. (2011). The benefits of financial statement comparability. *Journal of Accounting Research*, 49, 895–931.
- DeFond, M., Hu, X., Hung, M., & Li, S. (2011). The impact of mandatory IFRS adoption on foreign mutual fund ownership: the role of comparability. *Journal of Accounting and Economics*, 51, 240–258.
- Duru, A. I. (1998). *Residual Income in Corporate Firm Performance & Executive Incentive Contracts*, University of Maryland College Park.
- Gallani, S., Krishnan, R., & Wooldridge, J. (2015). Applications of Fractional Response Model to the Study of Bounded Dependent Variables in Accounting Research. *SSRN Electronic Journal*. doi:10.2139/ssrn.2642854.
- Healy, P.M. (1985). The effect of bonus schemes of accounting decisions. *Journal of accounting and economics*, 85-107.
- Horton, J., Serafeim, G., & Serafeim, I. (2013). Does mandatory IFRS adoption improve the information environment? *Contemporary Accounting Research*, 30(1), 388-423.
- Jensen. M. C. and Murphy. K. J. (1990). Performance Pay and Top-Management Incentives. *Journal of Political Economy*, 98(2), 225-264.
- Kato. T and K. Kubo. (2004). CEO Compensation and Firm Performance in Japan: Evidence from New Panel Data on Financial performance, Faculty of business and information systems, *Hong Kong Polytechnic University*, 3-14.
- Kim, S., P. Kraft, and S. Ryan. (2015). Financial statement comparability and credit risk. *Review of Accounting Studies*, 18(3): 783–823.
- Krolick, D. L., (2005), The Relevance of Financial Statement Information for Executive Performance Evaluation: Evidence from Choice of Bonus Plan Accounting Performance Measures. *The International of Journal of accounting*, 40(2), 115-132.
- Lambert. R. A. (1982). Managerial Incentives in Multi period Agency Relationship. *Working Paper*, Stanford University.
- Lobo, G. J., Neel, M., & Rhodes, A. (2018). Accounting comparability and relative performance evaluation in CEO compensation. *Review of Accounting Studies*, 23(3), 1137–1176.
- Nam, J. (2016). Financial reporting comparability and relative performance evaluation. *Working Paper*.
- Nam, J. (2021). Financial reporting comparability and accounting-based relative performance evaluation in the design of CEO cash compensation contracts. *The Accounting Review*, 95(3), 343-370.
- Neel, M. (2017). Accounting comparability and economic outcomes of mandatory IFRS adoption. *Contemporary Accounting Research*, 34, 658–690.
- Ozkan, N., Singer, Z., & You, H. (2012). Mandatory IFRS adoption and the contractual usefulness of accounting information in executive compensation. *Journal of Accounting Research*, 50, 1077–1107.

- Papke, L. E., & J. M. Wooldridge. (1996). Econometric methods for fractional response variables with an application to 401(K) plan participation rates. *Journal of Applied Econometrics*, 11(6), 619-632.
- Papke, L. E., & J. M. Wooldridge. (2005). Panel data methods for fractional response variables with an application to test pass rates. *Journal of Econometrics*, 145(1-2), 121-133.
- Schmidt, F. L., Hunter, J. E., Pearlman, K., Hirsh, H. R. (1985). Forty questions about validity generalization and meta-analysis. *Personnel Psychology*, 38, 697-798.
- Sohn, B. C. (2016). The effect of accounting comparability on the accrual-based and real earnings management. *Journal of Accounting and Public Policy*, 35(5), 513-539.
- Tay, J. S. W., & Parker, R. H. (1990). Measuring international harmonization and standardization. *Abacus*, 26(1), 71-88.
- Vallascas, F., & Hagendorff, J. (2013). CEO Bonus Compensation and Bank Default Risk: Evidence from the U.S. and Europe. *Financial Markets, Institutions & Instruments*, 22(2), 47-89.
- Van der TAS, L. G. (1988). Measuring Harmonisation of Financial Reporting Practice. *Accounting and Business Research*, 18, 157-69.
- Van der TAS, L. G. (1992). Measuring International Harmonization and Standardization: A Comment. *Abacus*, 28, 211-16.
- Wallace, J. S., (1997), Adopting Residual Incom-Based Compensation plans: Do You Get What You Pay For? *Journal of Accounting and Economics*, 24, 275-300.
- Yip, R. W. Y., and D. Young. (2012). Does mandatory IFRS adoption improve information comparability? *The Accounting Review*, 87(5), 1767-89.
- Young, S., & Zeng, Y. (2015). Accounting comparability and the accuracy of peer-based valuation models. *The Accounting Review*, 90, 2571-2601.
- Yu, F. (2008). Analyst coverage and earnings management. *Journal of Financial Economics*, 88(2), 245-27.

Impact of Accounting Comparability according to the Peer Firms on Board Compensation

Yasin Fattahi *, Gholam Reza Kordestani **, Abbas Ali Daryaei ***

Abstract

The firms employ the accounting information comparability between firm peers, will determine board compensation through performance evaluation. Thus, current study is aimed to explore the important role of accounting comparability in board compensation. In line with this, using a panel fractional regression model and mixed data, we examined the data to explore the impact of accounting information comparability on compensation policies, with regard to 117 firms for the period 2009 to 2018 (1170 firm - years) from TSE. The results show that, there is a positive and significantly relationship between accounting information comparability (annual return and cash flow from operations proxies) and board compensation. Thus, it was concluded that higher accounting information comparability level leads more than board compensation. Furthermore, the findings of this study suggest that the application of board compensation policies theories and the new fractional regression model calls for more inquiry with regard to three accounting comparability proxies. The present study was an attempt to develop the literature related to the factors affecting managers' rewards by using three criteria to calculate comparability and fractional pattern.

Keywords: Accounting Comparability, Agency Theory, Ability to compare accounting information, Peer Firms

* Corresponding Author: PH.D Candidate in Accountancy, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran

** Full Professor, Department of Accountancy, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran

*** Assistant Professor, Department of Accountancy, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran